

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS

2020

TARKASTUSLAUTAKUNTA 6.5.2020

Sisällys

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja arviointiprosessi tilikaudella 2020	1
1.1. Tarkastuslautakunnan toimintakertomus	1
1.2. Arviointikriteerit ja arviointiprosessi	2
2. Kaupungin talous ja talousarvion toteutuminen tilikaudella 2020	3
2.1. Käyttötalouden arviointi	3
2.2. Investoinnit ja toiminnan rahoitus	10
2.3. Tunnuslukuja	10
2.4. Kuntien vertailutietoja	11
3. Toimielinten vuoden 2020 toiminta ja talousarvion toteutuminen	12
3.1. Luottamushenkilöhallinto	12
3.2. Keskusvaalilautakunta	12
3.3. Elinvoima	13
3.3.1. Palvelutuotantolautakunta	13
3.3.1.1. Konsernihallinnon tulosalue	14
3.3.1.2. Palvelutuotannon tulosalue	16
3.3.2. Vetovoimalautakunta	19
3.3.2.1. Kaupunkikehitys	19
3.3.2.2. Kaupunkisisällöt	22
3.4. Hyvinvointi	24
3.4.1. Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	31
3.4.2. Sosiaali- ja terveyslautakunta	31
3.4.2.1. Työikäisten palvelualue	32
3.4.2.2. Ikääntyneiden palvelualue	32
4. Henkilöstö ja henkilöstöhallinto	33
5. Organisaatiouudistuksen arviointi	34
6. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointi	34
6.1. Sisäinen valvonta	34
6.2. Riskienhallinta	35
7. Talouden tasapainotus	37
7.1. Elinvoiman tasapainotuksen toteutuminen	37
7.2. Hyvinvoinnin tasapainotuksen toteutuminen	37
8. Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden toiminnan arviointi	38
8.1. Konsernivalvonta	38
8.2. Lohjan konsernirakenne	40
8.3. Lohjan Energiahuolto Oy Loher	40
8.4. Lohjan Vuokra-asunnot Oy	41
8.5. Lohjan Liikuntakeskus Oy	42
8.6. Lohjan Liikuntahallit Oy	42
9. Johtopäätökset tilikaudesta 2020	44

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja arviointiprosessi tilikaudella 2020

1.1. Tarkastuslautakunnan toimintakertomus

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty Kuntalain 121 §:ssä sekä kaupungin hallintosäännössä § 77. Lautakunnan ensisijaisena tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arviointikaudella. Tarkastuslautakunta on arvioinut tämän lisäksi työsuunnitelmassaan olevien arviointikohteiden toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta johtavia viranhaltijoita haastattelemalla ja tutustumiskäyntejä tekemällä.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet kaudella 1.6.2017-31.5.2021

Jäsen Paul Packalén, pj	Henkilökohtainen varajäsen Mika Herpiö 25.8.2020 asti, Timo Mustonen 11.11.2020 alkaen
Pirjo Sjögren, varapj. Minna Jaskari, jäsen 1.7.2019 asti Erja Vaarala, jäsen 1.7.2019 alkaen Alfonso Parnetti, jäsen 18.4.2018 asti Helge Henell, jäsen 18.4.2018 alkaen, 26.7.2019 asti Sirpa Makkonen 9.10.2019 alkaen Jukka Peippo, jäsen	Tuija Heikkonen Erja Vaarala 1.7.2019 asti Riitta Lehtonen 1.7.2019 alkaen Arja Ikäheimo 18.4.2018 asti Pirjo Riikonen 18.4.2018 alkaen Raimo Ikola

Tarkastuslautakunta saavutti sille talousarviossa asetetut tavoitteet. Arviointikertomus vuodelta 2019 allekirjoitettiin 28.5.2020. Tarkastuslautakunta seurasi aktiivisesti kaupungin talouden kehitystä ja toimenpiteitä alijäämän kattamiseksi. Sidonnaisuusilmoituksiin pyydettiin tekemään päivitykset ja täydentämään puutteellisuudet tiedot.

Tarkastuslautakunta alitti talousarvion 18 000 eurolla. Syynä alittumiseen olivat koronasta johtuva palvelujen ostojen väheneminen, säästöjä syntyi palvelujen ostoista n. 16 000 ja henkilöstökuluista n. 2000 euroa.

Lakisääteistä tilintarkastusta suoritettiin tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy:n toimesta tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman ja työohjelman mukaisesti. Tilintarkastuksen kustannukset olivat 29 420 euroa vuodelta 2020. Laskutettuja lakisääteisiä tilintarkastuspäiviä kertyi vuoden 2019 aikana 59 päivää. Kevään tilintarkastus vuodelta 2019 toteutettiin koronan takia pääosin etäyhteyksin. Tilintarkastuksen kustannuksiin sisältyy tilintarkastajan raportointia, neuvontaa ja osallistuminen tarkastuslautakunnan kokouksiin. Tilintarkastaja osallistui tarkastuslautakunnan kokouksiin kaksi kertaa.

1.2. Arviointikriteerit ja arviointiprosessi

Arviointi on toteutettu kolmessa eri vaiheessa. Ensiksi olemme arvioineet talousarvion ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista koko kaupungin tasolla. Toiseksi olemme arvioineet lautakunta-kohtaisten tavoitteiden toteutumista. Kolmanneksi Tarkastuslautakunta haastatteli tilivuotta koskevista asioista useita viranhaltijoita sekä elinvoiman että hyvinvoinnin toimialoilta, lisäksi haastateltiin tytäryhtiöistä Lohjan Liikuntakeskus Oy:tä, Lohjan Energiahuolto Oy:tä ja Lohjan Vuokra-asunnot Oy:tä ja tutustuttiin Novago Oy:n toimintaan.

Arviointityössä on noudatettu tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmassa sovittua lautakunnan jäsenten keskinäistä työnjakoa sekä niiden pohjalta muodostettua yhteistä kokonaisnäkemyä.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kukin lautakunta käsittelee kokouksessaan sitä koskevat havainnot ja johtopäätökset sekä esittää, että kaupunginhallitus antaa niistä lausunnon valtuustolle Kuntalain 121 §:n mukaan sekä Tarkastuslautakunnalle, jotta Tarkastuslautakunta voi seurata toimenpiteiden toteutumista.

2. Kaupungin talous ja talousarvion toteutuminen tilikaudella 2020

2.1. Käyttötalouden arviointi

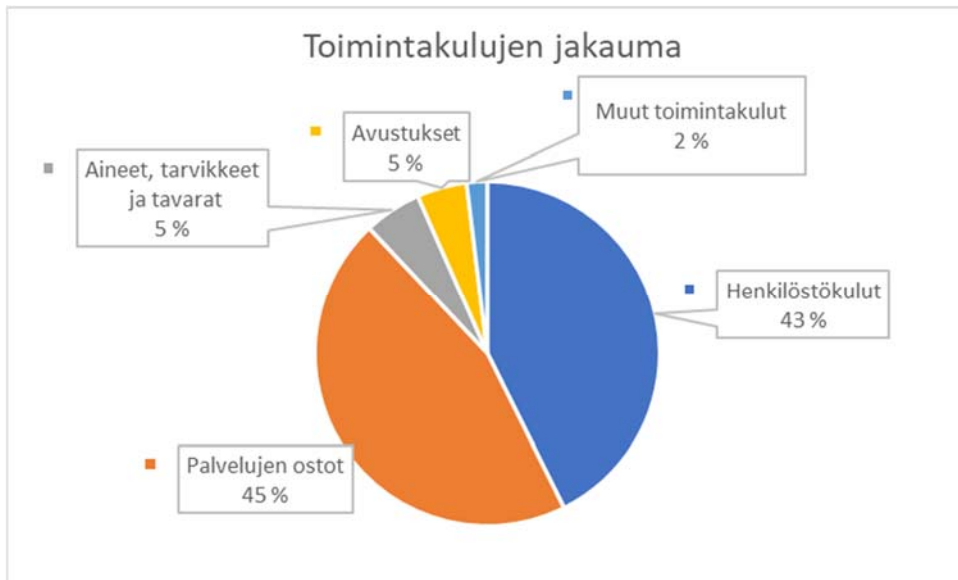
Tarkastuslautakunta katsoo, että talouden tulisi aina olla tasapainossa.

Tuloslaskelma € / ulkoiset **26.4.2021**
Tammikuu-Joulukuu 2020
444 Lohjan kaupunki

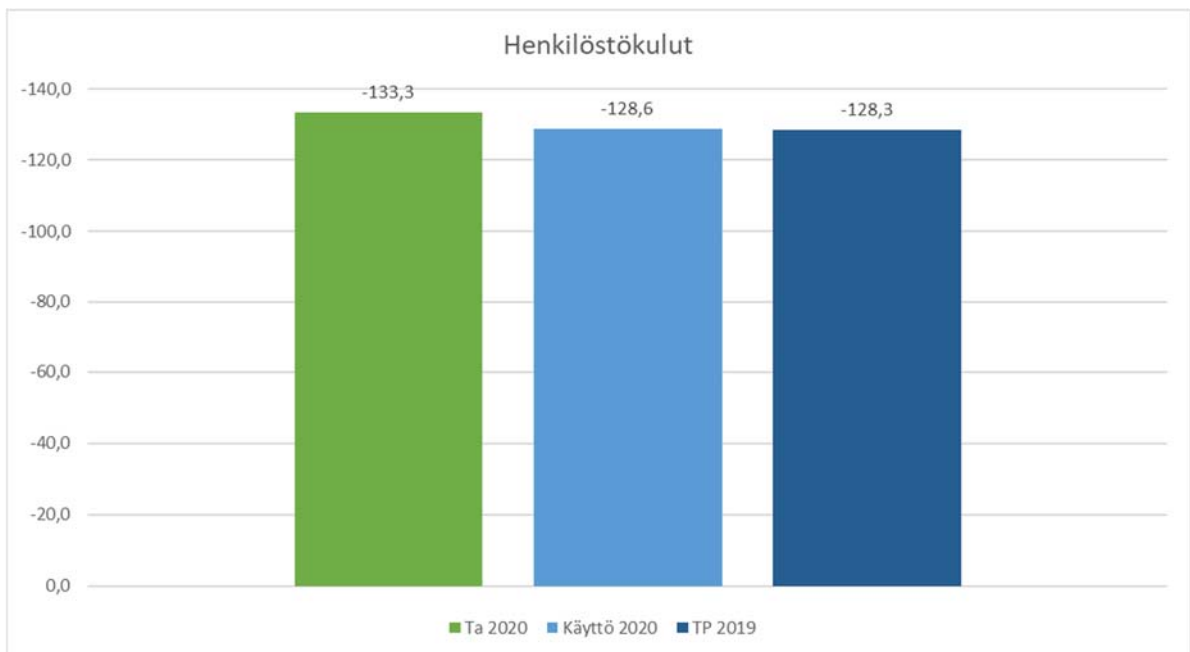
	TA	LMR	muutettu Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
Toimintatuotot	49 045 811	1 600 500	50 646 311	47 863 724	2 782 587	94,5	49 227 800
Myyntituotot	17 088 553	-100 000	16 988 553	16 341 886	646 667	96,2	16 051 982
Maksutuotot	17 466 293	0	17 466 293	16 829 722	636 571	96,4	17 638 780
Tuet ja avustukset	5 195 130	1 677 500	6 872 630	5 840 264	1 032 366	85,0	6 167 019
Muut toimintatuotot	9 295 835	23 000	9 318 835	8 851 853	466 982	95,0	9 370 019
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	239 850	-239 850	*****	352 673
Toimintakulut	-306 783 487	-3 140 500	-309 923 987	-300 743 145	-9 180 842	97,0	-300 778 971
Henkilöstökulut	-132 037 134	-1 266 700	-133 303 834	-128 600 120	-4 703 714	96,5	-128 309 064
Palkat ja palkkiot	-104 447 777	-924 587	-105 372 364	-102 067 636	-3 304 728	96,9	-102 104 876
Henkilösivukulut	-27 589 357	-342 113	-27 931 470	-26 532 485	-1 398 985	95,0	-26 204 189
Eläkekulut	-23 250 687	-282 365	-23 533 052	-22 667 624	-865 428	96,3	-22 507 273
Muut henkilösivukulut	-4 338 670	-59 748	-4 398 418	-3 864 860	-533 558	87,9	-3 696 916
Palvelujen ostot	-136 487 301	-1 317 900	-137 805 201	-134 949 678	-2 855 523	97,9	-136 355 908
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 181 874	-1 101 900	-18 283 774	-16 773 991	-1 509 783	91,7	-16 250 802
Avustukset	-14 876 010	546 000	-14 330 010	-14 063 810	-266 200	98,1	-14 084 734
Muut toimintakulut	-6 201 168	0	-6 201 168	-6 355 546	154 378	102,5	-5 778 463
Toimintakate	-257 737 676	-1 540 000	-259 277 676	-252 639 571	-6 638 105	97,4	-251 198 498
Verotulot	199 500 000	0	199 500 000	197 254 383	2 245 617	98,9	190 087 808
Valtionosuudet	73 600 000	0	73 600 000	88 922 715	-15 322 715	120,8	67 720 097
Rahoitustuotot ja -kulut	-226 000	0	-226 000	156 846	-382 846	-69,4	-207 587
Korkotuotot	142 000	0	142 000	169 211	-27 211	119,2	189 321
Muut rahoitustuotot	1 332 000	0	1 332 000	2 035 541	-703 541	152,8	1 528 429
Korkokulut	-1 700 000	0	-1 700 000	-1 773 624	73 624	104,3	-1 705 803
Muut rahoituskulut	0	0	0	-274 282	274 282	*****	-219 534
Vuosikate	15 136 324	-1 540 000	13 596 324	33 694 373	-20 098 049	247,8	6 401 820
Poistot ja arvonalentumiset	-16 916 700	0	-16 916 700	-19 349 614	2 432 914	114,4	-15 918 508
Suunnitelman muk. poistot	-16 916 700	0	-16 916 700	-19 349 614	2 432 914	114,4	-15 918 508
Tilikauden tulos	-1 780 376	-1 540 000	-3 320 376	14 344 759	-17 665 135	-432,0	-9 516 689
Poistoeron muutos	0	0	0	67 158	-67 158	*****	67 158
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-1 780 376	-1 540 000	-3 320 376	14 411 918	-17 732 294	-434,0	-9 449 530

Toimintatuottojen osalta Kaupunkikehityksen tulosaluetta ja Ikääntyneiden palvelualuetta lukuun ottamatta kaikki tulos- tai palvelualueet jäivät tuottotavoitteistaan. Ulkoisia toimintatuottoja jäi kaupunkitasolla toteutumatta 2,8 milj. euroa.

Kaupungin toimintakulujen toteuma-% oli 97,0, toimintakuluja toteutui 9,2 milj. euroa suunniteltua vähemmän. Tähän ovat vaikuttaneet tasapainotusohjelman toteutuminen ja koronasta johtuvat ostojen tarpeen väheneminen.

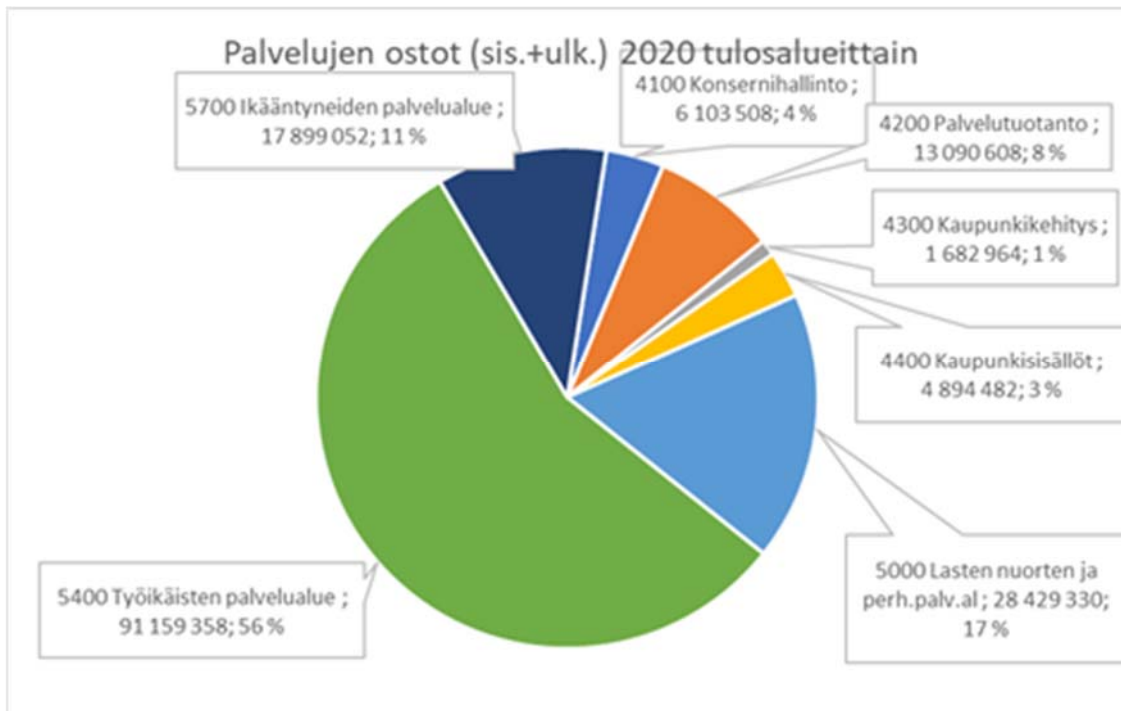
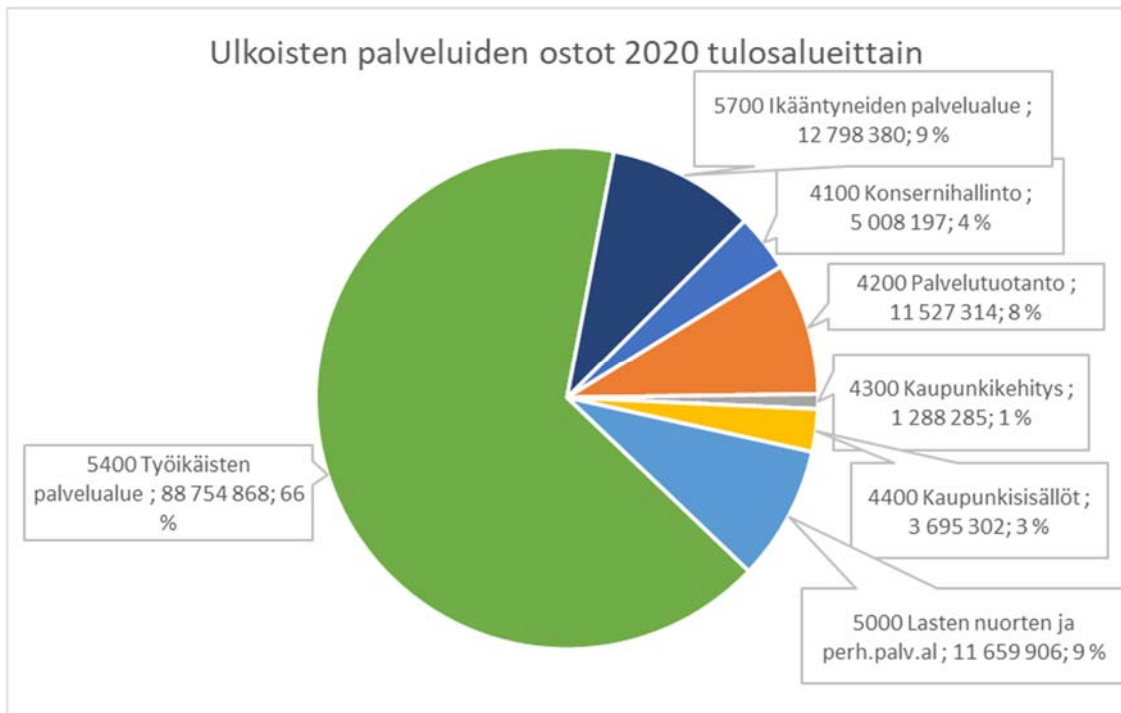

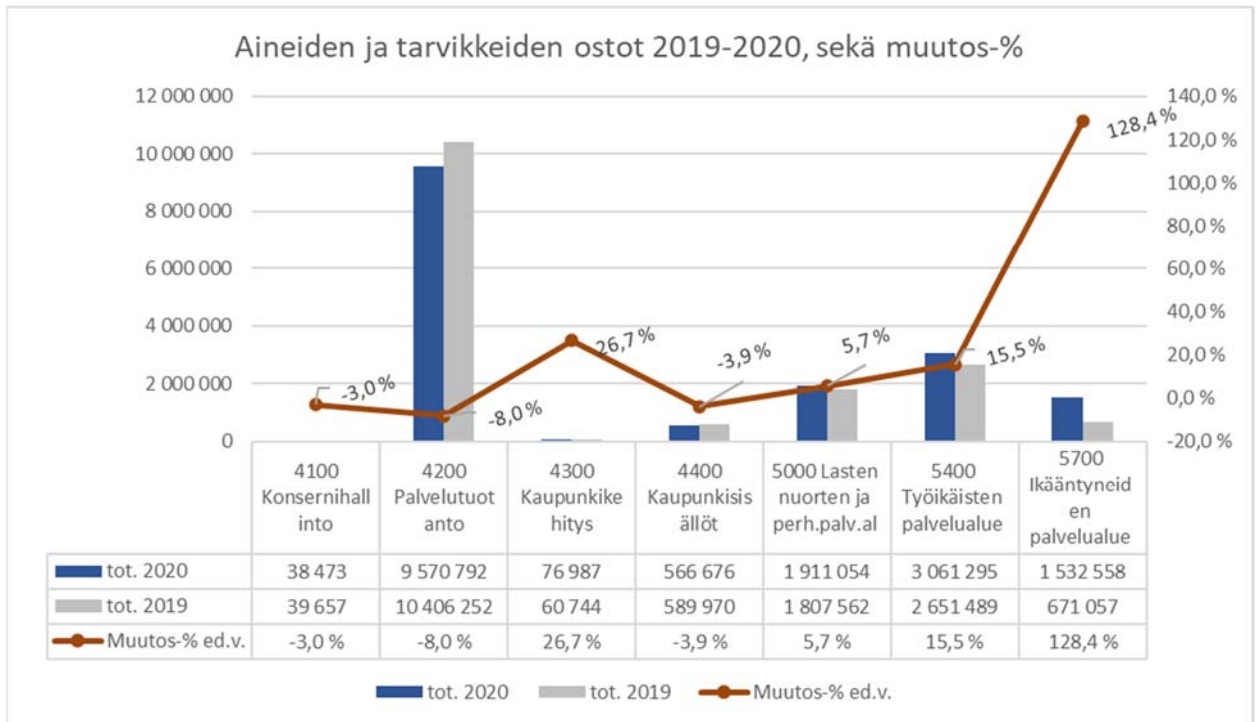
Henkilöstökulut toteutuivat 0,2 % edellisvuotta suurempina, mutta alittivat talousarvion 4,7 milj. euroa.

Palvelujen ostot toteutuivat 1,0 % edellisvuotta pienempinä ja alittivat talousarvion 2,8 milj. euroa.

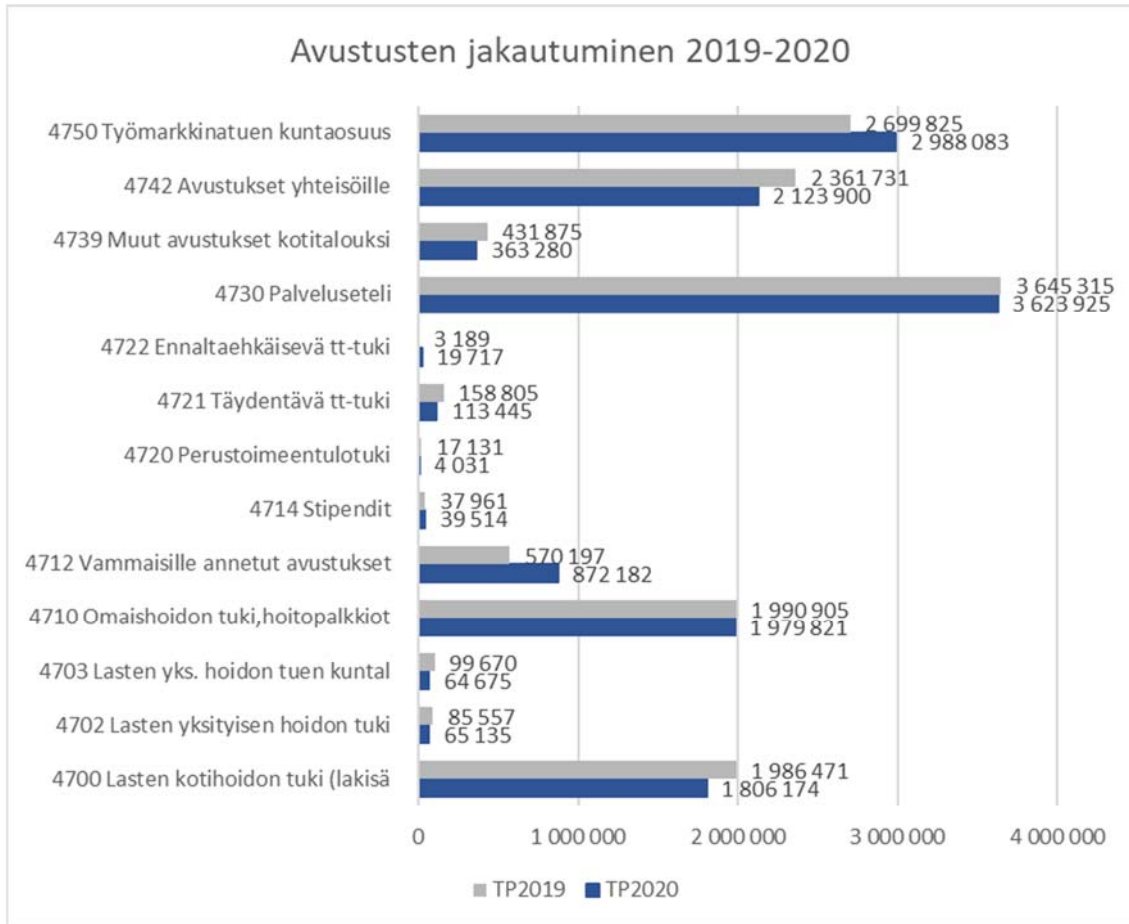
Palveluiden ostot jakaantuivat tulos- ja palvelualueille alla olevien kaavioiden mukaisesti.

Ulkoisten Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot alittuivat 1,5 M€. Kasvua edelliseen vuoteen oli 3,2 %. Ostot kasvoivat etenkin Hyvinvoinnin toimialalla, jossa koronapandemia aiheutti suojavälineostojen runsasta kasvua, ikääntyneiden palvelualueella kasvu oli 128,4 %.

Avustusten määräraha alittui n. 0,3 milj.€, muutos edelliseen vuoteen oli -0,2 %.

Muissa toimintakuluissa pysyvien vastaavien luovutustappioita kirjattiin 54 864 euroa (2019: 194 300 €). Luottotappioita kirjattiin 182 900 euroa (v. 2019: 360 366 €), 70 800 talousarviota ja 177 400 euroa edellisvuotta vähemmän.

Toimintakatteet toimielimittäin (sisältää ulkoiset ja sisäiset erät)

TOIMIELIN	TA	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
10 Luottamushenkilöhallinto	-1 739 620	0	-1 739 620	-1 390 031	-349 589	79,9	-1 711 393
20 Keskusvaalilautakunta	0	0	0	-1 023	1 023	*****	-87 787
30 Tarkastuslautakunta	-77 230	0	-77 230	-59 082	-18 148	76,5	-68 445
40 Elinvoima	-9 923 126	-40 000	-9 963 126	-6 289 329	-3 673 797	63,1	-12 236 787
50 Hyvinvointi	-247 997 700	-1 500 000	-249 497 700	-246 357 592	-3 140 108	98,7	-238 868 047
90 Rahoitus	2 000 000	0	2 000 000	1 457 486	542 514	72,9	1 773 962
Yhteensä	-257 737 676	-1 540 000	-259 277 676	-252 639 571	-6 638 105	97,4	-251 198 498

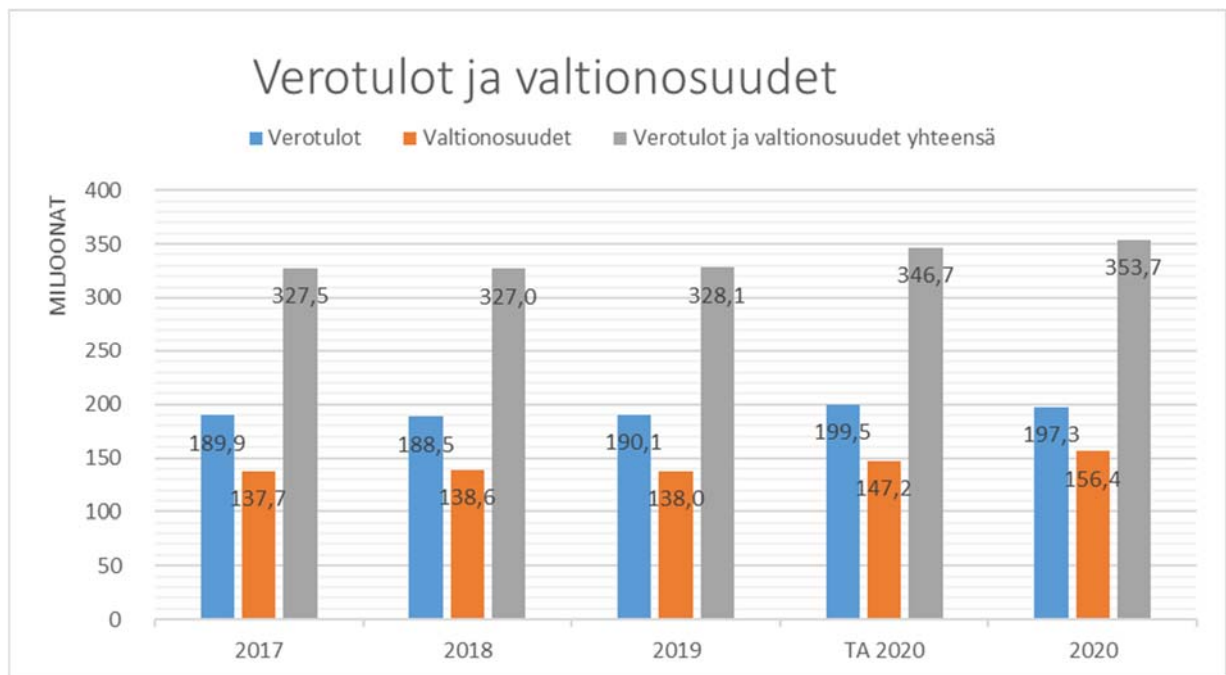
Elinvoima-toimialalle haettiin määrärahamuutoksia, joiden vaikutus toimintakatteeseen oli -40 000 euroa. Toimintakate toteutui 3,6 milj. € alkuperäistä ja 3,7 milj. € muutettua talousarviota parempana. Toimintakate oli 5,9 milj.€ edellisvuotta parempi. **Hyvinvointi-toimialalle** haettiin yhteensä 1,5 milj.€ määrärahan lisäystä. Toimintakate toteutui 1,6 milj.€ alkuperäistä ja 3,1 milj. euroa muutettua talousarviota parempana. Toimintakate toteutui 7,4 milj.€ edellisvuotta parempana. **Rahoituksen toimintakate** toteutui 0,5 milj.€ talousarviota heikompana. Tämä johtui rahoituksen Muiden palveluiden budjetoimattomista eristä sekä siitä, että luovutusvoitoista jäi toteutumatta n. 0,02 milj.€.

Verotulot toteutuivat 2,2 milj. € talousarviota heikompana, toteuma oli n. 7 milj. enemmän kuin vuonna 2019.

Valtionosuuksia saatiin 9,2 milj. € talousarviota ja 18,4 milj. € vuotta 2019 enemmän. Valtionosuuksiin on merkittävästi vaikuttanut koronapandemian vuoksi maksetut lisäosuudet. Koronapandemian lisäksi valtionosuusien kasvuun on vaikuttanut:

- kilpailukyky sopimukseen sisältyneen lomarahojen leikkausten päättymisen ja siihen liittynyt valtionosuuksien leikkaus.
- määräaikainen vuosia 2016-2019 koskenut indeksikorotusten jäädytyksen päättymisen
- lakiin perustuva valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus
- uutena vuonna 2020 aiemmin valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille maksetut verotulomenetysten kompensatiot erotettu järjestelmästä omalle momentilleen
- lisäksi peruspalvelujen valtionosuudessa huomioidaan kuntien tehtävien ja velvoitteiden muutoksia vuonna 2020

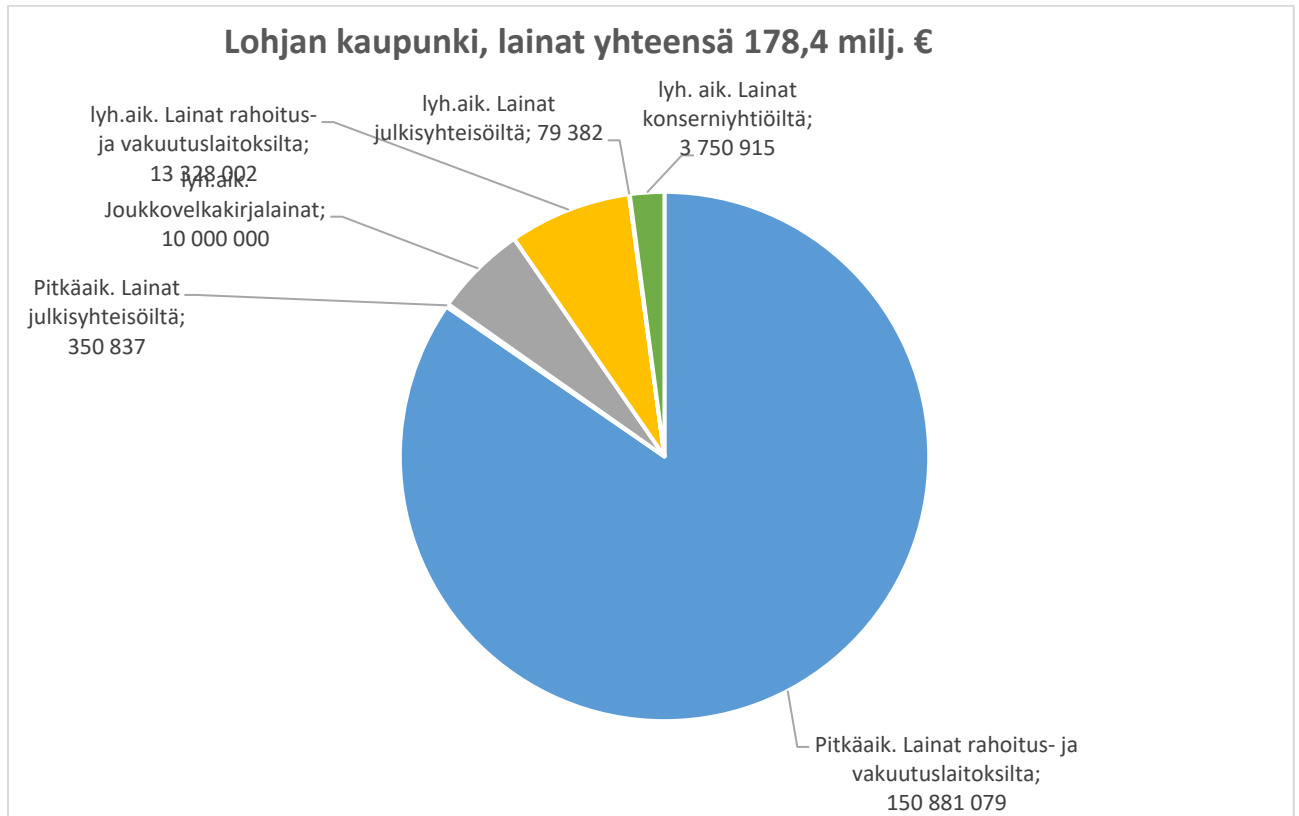
	2017	2018	2019	TA 2020	2020	ero TA:oon	muutos-% 20/19
Verotulot	189 856 113	188 458 177	190 087 808	199 500 000	197 254 383	-2 245 617	3,8 %
5000 Kunnan tulovero	170 627 325	168 400 003	169 132 533	178 300 000	177 029 531	-1 270 469	4,7 %
5002 Osuus yhteisöveron tuotosta	0	0	0	0	0	0	****
5100 Kiinteistöverot	12 615 797	13 268 925	13 798 729	13 700 000	12 515 861	-1 184 139	-9,3 %
5200 Yhteisöverot	6 612 991	6 789 249	7 156 546	7 500 000	7 708 991	208 991	7,7 %
Valtionosuudet	137 653 433	138 582 726	137 976 082	147 200 000	156 399 966	9 199 966	13,4 %
5501 Peruspalvelujen valtionosuude	69 475 098	70 141 426	70 255 985	73 600 000	67 477 251	-6 122 749	-4,0 %
5802 Opetus- ja kulttuuritoimi	-1 296 763	-1 700 126	-2 535 888	0	-1 705 458	-1 705 458	-32,7 %
5501 Peruspalvelujen valtionosuude	69 475 098	70 141 426	70 255 985	73 600 000	67 477 251	-6 122 749	-4,0 %
5890 Verotulomenetysten kompensaat	0	0	0	0	23 150 922	23 150 922	****
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	327 509 547	327 040 903	328 063 890	346 700 000	353 654 349	6 954 349	7,8 %

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli 0,2 milj. €. Muihin rahoitustuottoihin sisältyy osinkotuottoja yhteensä 1,0 milj. € Loher Oy:ltä, 0,2 milj. € Lohjan puhelin Oy:ltä ja 0,02 milj. € Kuntarahoitus Oy:tä. Osinkojen lisäksi rahoitustuotot sisältävät peruspääoman korkoja HUSilta 0,5 milj. € ja Lowell Suomi Oy:n perintätuloja 0,2 milj. €. Korkokulut olivat 1,8 milj. Muissa rahoituskuluissa on Lowell Suomi Oy:n perintäkuluja 0,2 milj. €. Lowell Suomi Oy:n tuotot ja kulut kompensoivat toisiaan, joten Lowell Oy:n rahoituksen kustannukseksi kaupungille jää n. 9 000 euroa.

Vuosikatteeksi muodostui 33,7 milj.€, joka oli 81,0 % parempi kuin vuonna 2019. Vuosikate ylitti tavoitteen 20,1 milj.€. Poistoja kirjattiin 19,3 milj. €, joka on 2,4 milj. € talousarviota enemmän. Poistoihin sisältyy Ojamon koulun kertapoistoja 3,6 milj. €. Poistoerän muutoksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 14,4 milj. €.

Vuonna 2019 taseen kertynyt alijäämä oli 9,2 milj. €. Vuoden 2020 ylijäämän jälkeen alijäämä tulee kokonaisuudessaan katetuksi, taseen ylijäämäksi muodostuu 4,96 milj. €.

Käyttötalouden osalta Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarvio oli vuonna 2020 arvioitu verotulojen osalta 2,2 milj. euroa liian suureksi. Kaupungin tulos toteutui 17,7 milj. euroa suunniteltua parempana. Hyvään tulokseen vaikuttivat valtion maksamat korona-avustukset 13,6 milj. euroa sekä tasapainotuksen toteuttaminen suunnitellusti. Todellinen tappio ilman korona-avustuksia olisi ollut 0,9 milj. euroa.

Luottotappioita annetuista palveluista kirjattiin 183 000 euroa, edelliseen vuoteen verrattuna vähennystä oli 177 000 euroa.

2.2. Investoinnit ja toiminnan rahoitus

	Ta 2020	Käyttö 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
Tuotot	500 000	642 856	-142 856	128,6	1 547 580
Kulut	-51 950 000	-34 442 309	-17 507 691	66,3	-25 558 775
Netto	-51 450 000	-33 799 453	-17 650 547	65,7	-24 011 195

Investointien osalta Tarkastuslautakunta esitti vuonna 2019, että kaupungin investoinnit saisivat olla enintään 20 milj. euroa vuodessa. Ne toteutuivat kertomusvuonna 33,8 miljoonan euron suuruisina. Kaupunki joutui ottamaan lisää velkaa n. 2,0 milj. euroa, joista osa kului vanhojen lainojen maksuun. Lainamäärä kasvoi 49 €/asukas ja oli 3 887 €/asukas.

2.3. Tunnuslukuja

Laskelma		Tunnusluku	2018	2019	2020
Lohja	Tuloslaskelma	Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,92	16,37	15,92
Lohja	Tuloslaskelma	Vuosikate/Poistot, %	37,57	40,22	174,13
Lohja	Tuloslaskelma	Vuosikate, euroa/asukas	128,23	139,28	734,24
Lohja	Rahoituslaskelma	Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	-79 584	-84 488	-70 551
Lohja	Rahoituslaskelma	Investointien tulorahoitus, %	20,85	25,25	97,88
Lohja	Rahoituslaskelma	Laskennallinen lainanhoitokate	0,61	0,59	2,54
Lohja	Rahoituslaskelma	Kassan riittävyys, pv	5,81	7,58	9,05
Lohja	Tase	Omavaraisuusaste, %	38,85	35,06	36,93
Lohja	Tase	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	66,50	71,45	67,87
Lohja	Tase	Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista (uusi tunnusluku)	54,20	59,29	55,08
Lohja	Tase	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	235	-9 214	5 198
Lohja	Tase	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	5	-200	113
Lohja	Tase	Lainakanta 31.12., 1000 euroa	157 001	176 435	178 390
Lohja	Tase	Lainakanta 31.12, € / asukas	3 391	3 838	3 887
Lohja	Tase	Lainasaamiset, 1000 €	3 123	3 057	3 750
Konserni	Tuloslaskelma	Toimintatuotot/Toimintakulut, %	39,77	41,30	45,06
Konserni	Tuloslaskelma	Vuosikate/Poistot, %	50,73	63,56	162,70
Konserni	Tuloslaskelma	Vuosikate, euroa/asukas	276	336	980
Konserni	Rahoituslaskelma	Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	-94 835	-102 330	-99 410
Konserni	Rahoituslaskelma	Investointien tulorahoitus, %	34,05	33,58	72,31
Konserni	Rahoituslaskelma	Pääomamenojen tulorahoitus, %	55,78	54,06	91,58
Konserni	Rahoituslaskelma	Lainanhoitokate	-1,17	-1,20	-4,56
Konserni	Rahoituslaskelma	Kassan riittävyys, pv	15,56	16,51	24,38
Konserni	Tase	Omavaraisuusaste, %	31,29	28,24	28,83
Konserni	Tase	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	67,51	70,75	71,50
Konserni	Tase	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	6081	-3128	13 466
Konserni	Tase	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	131,34	-68,05	293,44
Konserni	Tase	Konsernin lainat, €/asukas	4 808	5 384	5 712
Konserni	Tase	Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	222 603	247 478	262 132
Konserni	Tase	Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	53	53	1
Konserni	Tase	Velat ja vastuut käyttötuloista, %		64,45	59,71
Konserni	Tase	Lainat ja vuokravastuut €, 31.12.; 1000 €		288 174	287 809
Konserni	Tase	Lainat ja vuokravastuut €/asukas		6 269	6 272
Lohja		Asukasmäärä	46296	45965	45890

2.4. Kuntien vertailutietoja

Kunta	Asukas- määrä 31.12.2020	Vero- prosentti	Verotulot €/asukas	Valtion- osuudet €/asukas	verot.+valt. os. Yht €/asukas	Vuosikate €/asukas	Poistot €/asukas	Investoinnit, netto €/asukas	kunnan lainakanta €/asukas	Vuosikate, % poistoista
Hyvinkää	46576	19,75	4 530	1 573	454	412	783	3 046	6 971	104
Inkoo	5329	20,75	5 021	1 724	946	307	495	2 495	3 117	309
Järvenpää	44466	19,75	4 530	1 141	504	483	848	5 163	9 794	104
Kirkkonummi	40102	19,75	5 038	1 050	639	456	1 425	5 276	7 170	140
Lohja	45886	20,50	4 299	1 938	734	422	737	3 888	6 108	174
Nurmijärvi	43669	19,75	4 594	1 184	651	418	790	4 734	7 511	137
Porvoo	50641	19,75	5 093	1 510	1 112	559	341	3 066	6 876	199
Raasepori	27530	22,00	4 261	2 532	627	264	399	4 015	5 026	237
Salo	51577	20,75	3 774	2 560	590	315	276	2 117	3 250	187
Siuntio	6150	21,50	4 923	1 170	614	308	557	3 579	4 174	199
Vihti	29146	20,50	4 423	1 376	691	454	273	3 513	4 703	152
keskiarvo		20,43	4 590	1 614	688	400	629	3 717	5 882	177
min		19,75	3 774	1 050	454	264	273	2 117	3 117	104
max		22,00	5 093	2 560	1 112	559	1 425	5 276	9 794	309
mediaani		20,50	4 530	1 510	639	418	557	3 579	6 108	174

Tarkastuslautakunta toteaa, että veroprosenttiin näyttää vaikuttavan suorat liikenneyhteydet pääkaupunkiin (kts. Hyvinkää).

3. Toimielinten vuoden 2020 toiminta ja talousarvion toteutuminen

3.1. Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon talousarvion toimintakate oli -1 739 620 euroa, toteuma oli -1 390 031 euroa, joten talousarvio alitettiin 349 589 eurolla.

Koronapandemian vaikutukset ovat näkyneet luottamuselinten toiminnassa. Etäkokoukset ovat vähentäneet kokoustarjoiluja ja matkakorvauksia, mutta toisaalta pandemian vuoksi jouduttiin panostamaan tietoteknisiin valmiuksiin kokousten järjestämiseksi.

Kaupunginhallitus hyväksyi kiinteistökaupan Lylyisten kartanosta. Kiinteistön kaupasta syntyi erimielisyys vuokralla olleen Kultapalikat Oy:n vuokrasopimuksen siirtymisestä tehdyn kaupan mukana ostajalle. Erimielisyys aiheutti kaupungille maksettavaa yhteensä 28 000 euroa vahingonkorvauksina, maksuhelpotuksina ja kulukorvauksina.

Kaupunginvaltuusto päätti 25.3.2020 § 33 myöntää Lohjan Vuokra asunnot Oy:lle 749 826 euron pääomalainan. Tilintarkastusyhteisö on väliraportissaan todennut seuraavaa: ”Kuntalain 129 § mukaan lainaa tai vakuutta ei saa myöntää ilman vastavakuutta ja Osakeyhtiölain mukaan pääomalainasta ei saa antaa vastavakuutta. Lait ovat siis ristiriidassa ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston mukaan kunta ei voi tytäryhtiölleen myöntää pääomalainaa.

Muutos on todennäköisesti tulossa, kun kuntalakeja uudistetaan vuoden 2021 aikana.

Kaupunginvaltuuston on käsiteltävä asia uudestaan lainana.

Organisaatiotyöryhmä valmisteli tulevan valtuustokauden luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatiota.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sopimusvirheitä vastaisuudessa ei saa syntyä. Toteamme, että juristin tulee tarkastaa kaikki merkittävät sitoumukset vahinkojen estämiseksi ja nykyisin käytettävät sopimus pohjat tulee päivittää.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin organisaatio tulee muuttua toimivammaksi. Tarkastuslautakunta katsoo organisaatorakenteen olennaiseksi tekijäksi talousarviota suunniteltaessa.

Kaupunginvaltuuston päätöksistä ei löydy pääomalainan (kv 25.3.2020 § 33) uudelleen käsitelyä.

3.2. Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien järjestämisestä. Vuonna 2020 ei järjestetty yleisiä vaaleja.

3.3. Elinvoima

Elinvoimatoimialan perustehtävä on Lohjan elinvoimaisuuden lisääminen.

Tarkastuslautakunta haastatteli tilivuoteen 2020 liittyen elinvoimajohtajaa, yrityspalvelupäällikköä, palkka-asiantuntijaa, kaupunginlakimiestä, vesihuoltopäällikköä ja vieraili vesilaitoksella.

40 Elinvoima yhteensä	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	69 386 374	72 344 961	-40 000	72 304 961	70 874 138	1 430 823	98,0 %	2,1 %
Kulut	-81 623 163	-82 268 087	0	-82 268 087	-77 163 467	-5 104 620	93,8 %	-5,5 %
Netto	-12 236 787	-9 923 126	-40 000	-9 963 126	-6 289 329	-3 673 797	63,1 %	-48,6 %

Elinvoima kokonaisuutena alitti alkuperäisen talousarvion 3,6 ja muutetun 3,7 miljoonalla eurolla.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että elinvoima pysyi alkuperäisessä talousarviossaan.

Asuntomessualueen rakentaminen on edennyt suunnitellun aikataulun mukaisesti.

3.3.1. Palvelutuotantolautakunta

Palvelutuotantolautakunnan alaisuuteen kuuluvat Elinvoimatoimialan tulosalueista konsernihallinto ja palvelutuotanto. Palvelutuotantolautakunnan alaisten toimintojen talousarvion toimintakate oli 6,4 milj. € euroa, toteuman ollessa 9,4 milj. €. Toimintakate toteutui 3,0 milj. € parempana.

Palvelutuotantoltk	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	63 543 918	67 087 642	0	67 087 642	66 020 146	1 067 496	98,4 %	3,9 %
Kulut	-60 563 446	-60 633 804	0	-60 633 804	-56 571 187	-4 062 617	93,3 %	-6,6 %
Netto	2 980 474	6 453 838	0	6 453 838	9 448 959	-2 995 121	146,4 %	217,0 %

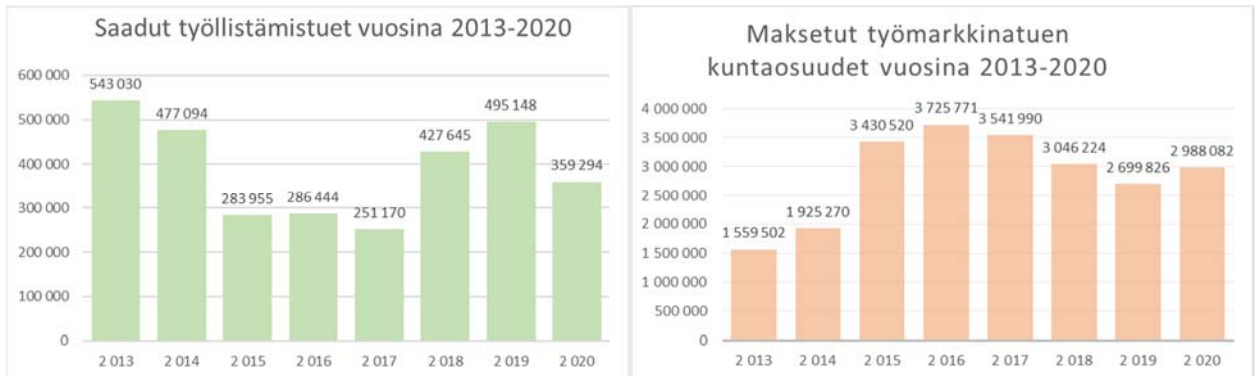
Vuonna 2019 Tarkastuslautakunta kiinnitti huomioita palkanlaskennan työyksikössä ilmenneisiin ongelmiin tulo- ja verorekisterin täsmäyttämässä kirjanpitoon ja totesi silloin, että täsmäytykset pitää olla tehtynä vuoden 2019 loppuun mennessä. Vuoden 2019 tietoja ei edelleenkään ole pystytty täsmäyttämään tulorekisteriin tehtyjen oikaisujen ja haasteiden vuoksi. Palkanlaskennasta saadun tiedon mukaan henkilöstöresurssien vaje on aiheuttanut oman haasteensa korjauksille. Myös tällä hetkellä Valtakunnallinen tulorekisteri aiheuttaa haasteita, niin korjauksien kun tulorekisteristä saatavien ohjeistuksien osalta.

Esitämme, että tulorekisterin hoitoon koulutetaan oma vastuhenkilö. Edellytämme, että tarkastuslautakuntaa informoidaan asian edistymisestä.

3.3.1.1. Konsernihallinnon tulosalue

4100 Konsernihallinto	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	3 822 567	3 953 277	0	3 953 277	3 772 010	181 267	95,4 %	-1,3 %
Kulut	-11 426 178	-11 374 937	0	-11 374 937	-11 139 656	-235 281	97,9 %	-2,5 %
Netto	-7 603 610	-7 421 660	0	-7 421 660	-7 367 646	-54 014	99,3 %	-3,1 %

Konsernihallinnon tulosalueen toimintakate toteutui lähes suunnitellusti. Koronapandemiasta aiheutuneet rajoitukset vaikuttivat kuntouttavaan työtoimintaan, joka vaikutti maksettaviin työmarkkinatuen kuntaosuuksiin korottavasti ja samalla alensi saatua työllistämistukia. Syksyllä 2018 oppisopimusryhmän 19 aloittaneesta valmistui 11 henkilöä.

Hallinnon tehtävänä on varmistaa päätösten oikeellisuus ja hyvän hallinnon toteutuminen. Kaupunginlakimies vastaa mm. sopimusoikeudellisista asioista. Kaupungin joidenkin sopimusten laatimisessa on ilmennyt puutteita.

Hankintojen digitalisointia kehitetään edelleen.

Henkilöstöasioissa koronapandemia on vaikuttanut työjärjestelyihin. Etätyösuositusten mukaisesti etätyö lisääntyi ja osa henkilöstöä lomautettiin ja osa siirrettiin avuksi hyvinvointipuolelle.

Talous- ja strategiatoiminto oli mukana laatimassa jatkoa 2019-2021 tasapainotusohjelmalle. Tasapainotusohjelmaa toteutettiin koko organisaatiossa ja sen etenemisestä on raportoitu kaupunginhallitusta ja lautakuntia. Talous- ja strategiatoiminto laati pitkänaikavälin skenearioita alijäämän kattamiseksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sopimusten laatimisen osaamiseen tulee kiinnittää huomiota.

Digitalisaation kehittämistä pidämme hyvänä asiana.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunki on onnistunut hyvin koronapandemian hoidossa sekä henkilöstön että asukkaiden osalta.

Lisäksi toteamme, että tasapainotusohjelmassa on saatu onnistumisia ja sitä pitää jatkaa vaikka alijäämät saatiin katettua.

Konsernihallinnon sitovat tavoitteet:

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Asukkaiden Lohja	Asiantunteva, ystävällinen ja ajantasainen asiakaspalvelu	Asiakaspalvelu- ja viestintäkoulutusta toteutettiin marras- ja joulukuussa 2020. Koulutuksia jatketaan vuonna 2021.	Asiakaskyselyiden tulokset. Asiakaspalvelukoulutusta on järjestetty. Henkilöstön täydennyskoulutusten lukumäärä on vähintään yhtä suuri kuin vuonna 2019.
Elinvoimainen Lohja	Talouden tasapainotusohjelman toteutumisen seuranta ja raportointi valtuustolle	Talousarvion ja tasapainotusohjelman toteutumista on seurattu säännöllisesti. Toinen tasapainotusohjelma valmisteltiin valtuuston päätettäväksi edellisen ohjelman ja sen seurannan pohjalta.	Tasapainotusohjelman mukaisten toimenpide-esitysten sekä talousarvion toteutuminen.
Elinvoimainen Lohja	Sairauspoissaolopäivien sekä työtaturmien määrän vähentyminen	Sairauspoissaolopäivien määrä vuonna 2020 oli 15,75 pv/työntekijä (vuonna 2019 14,1 pv/työntekijä). Työtaturmia oli vuonna 2020 yhteensä 148 kappaletta (vuonna 2019 yhteensä 203 kpl). Toimintatapoja ja käytäntöjä tarkennettiin vuonna 2020 useita kertoja pandemiatilanteesta johtuen ja työterveyshuollon toimijan kanssa sovittiin tarvittavista uusista toimintatavoista.	Sairauspoissaolopäiviä sekä työtaturmia vähemmän kuin vuonna 2019. Työterveysyhteistyön kehittäminen yhdessä uuden toimijan kanssa. Mukautetun työn mallin jalkauttaminen. Työtaturmien ilmoittamiskäytännöistä kouluttaminen ja raportoinnin kehittäminen.
Elinvoimainen Lohja	Hallintosäännön uudistuksen jalkauttaminen ja päätösprosessien kehittäminen	Hallintosäännön muutokset on viety käytäntöön ja hallintosäännön kehittämistyö jatkuu edelleen.	Hallintosääntö on jalkautettu. Päätökset tehdään oikeilla päätöstasoilla. Päätösprosessit on tarkistettu ja kuvattu kaupunkitasoisesti.

Toteamme, että sairauspoissaolopäivien vertailu edelliseen vuoteen on vaikeaa, mikä saattaa johtua koronapandemiasta.

Edellytämme, että myös luottamushenkilöt noudattavat hallintosäntöä ja hyvää hallintotapaa.

3.3.1.2. Palvelutuotannon tulosalue

Palvelutuotannon alaisuudessa toimivat operatiiviset hallintopalvelut, tilojen palvelut, rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka sekä palvelutuotannon johto.

4200 Palvelutuotanto	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	59 721 351	63 134 365	0	63 134 365	62 248 136	886 229	98,6 %	4,2 %
Kulut	-49 137 268	-49 258 867	0	-49 258 867	-45 431 531	-3 827 336	92,2 %	-7,5 %
Netto	10 584 084	13 875 498	0	13 875 498	16 816 605	-2 941 107	121,2 %	58,9 %

Palvelutuotannon toimintakate-% oli 121,2. Kate toteutui 2,9 milj. euroa suunniteltua parempana.

Toimintatuotoissa jäätiin tuottotavoitteesta n. 0,9 milj. euroa. Myyntituotot alittuivat koronan takia, etenkin kuljetuspalveluiden myynti jäi alle asetetun tavoitteen (n. 630 000 €).

Henkilöstökulut alittuivat, koska koronan takia osa henkilöstöstä oli lomautettuna.

Palvelujen ostoissa koronapandemialla oli vaikutuksia ostoihin. Suurimmat talousarvion alitukset syntyivät kuljetuspalveluiden (vuorolinjat/kouluajot, matkustus- ja kuljetuspalvelut) ja rakennusten ja alueiden rakentamispalveluiden sekä puhtaanapito- ja pesulapalveluiden ostojen vähenemisestä. Ostot ylittyivät mm atk-palvelujen, toimisto ja asiantuntijapalveluiden, puhelinliittymien maksujen osalta. Koronapandemiasta johtuvia ostoja on kirjattu 258 000 euroa. Kokonaisuudessaan palvelujen ostojen toteuma oli 92,5 %, joka on 1,1 milj. euroa alle talousarvion.

Palvelutuotannon sitovat tavoitteet:

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Elinvoimainen Lohja	Selvitetään kutsu- ja palveluliikenteen laajentamista ja kustannusvaikutusta haja-asutusalueilla sekä luodaan liikkumisen pilottimalleja joukkoliikennevision kautta.	Joukkoliikennetyöryhmä perustettu ja ryhmän työohjelma laadittu sekä valmistelutyö käynnistetty. Joukkoliikenteen Benchmarking-vierailut toteutettu kolmeen kuntaan (Nurmijärvi, Vihti, Salo), joissa joukkoliikenne on järjestetty eri tavoin kuin Lohjalla. Osallistuttu ELY vetoiseen Länsi-Uudenmaan kuntien yhteiseen joukkoliikenteen selvityshankkeeseen, jossa selvitetty kuntien mahdollisuudet järjestää joukkoliikenne eri tilanteissa. koronatilanteen takia lisätty ostoliikenneyhteyksiä.	Käynnissä pilottihankkeita, mm. yhteiskäyttöautokokeilu Vapautuvien joukkoliikennemäärärahojen kohdentaminen kutsu- ja palveluliikenteeseen.

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Elinvoimainen Lohja	Rakennetaan Pähkinäniemen, Haikarin, Porlan, Aurlahden alueita vetovoimaiseksi kokonaisuudeksi sekä laajennetaan kävelyverkostoa Lohjanjärven tuntumassa.	Pienimuotoista ympäristön parantamista toteutettu Haikarin alueella sekä kunnostettu Villa Haikarin kiinteistöä ja sen lähiympäristöä. Porlan osalta on haettu pohjoisreunan altaan ruoppauslupa ELY-keskuksesta sekä valmisteltu sen v. 2021 toteutusta. Valmisteltu Kaari-Baanan käyttöönottoa (maanlunastus ja toteutus) yhteistyössä kaupunkikehityksen kanssa. Lisäksi on laadittu suunnitelmat Karinaistenkorven liikuntareitien kehittämiseksi sekä haettu valtionapua kohteen toteuttamiseen. Toiminnan kehittämisen painopiste on ollut Asuntomessualueen kuntoon saattamisessa. Lohjanjärven veneilyreitit on toteutettu yhteistyössä Väyläviraston kanssa	Rakentamistoimenpiteet käynnistetty ja niitä viety eteenpäin laadittujen suunnitelmien pohjalta.
Elinvoimainen Lohja	Toteutetaan Paloniemen alueesta vetovoimainen matkailukokonaisuus yhdessä kumppanien kanssa.	Paloniemen alueen kunnallisteknisen infrastruktuurin rakentamisen suunnitelmat valmistuneet ja hyväksytyt.	Käynnistetään tarpeen mukaan alueen kunnallistekninen rakentaminen.

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Hyvinvoiva Lohja	<p>Jatketaan kiinteistöjen myyntiä ja kiinteistömassan optimointia.</p> <p>Päivitetään Lohjan kaupungin rakentamisen periaatteet ja materiaalien käyttö mm. uuskohteissa.</p>	<p>Tilakeskuksen toiminta ja organisaatio käynnistyi vuoden 2020 alusta.</p> <p>Tilakeskuksen toimintaa ohjaavien työohje- ja laatu-käsikirjat valmistuvat syksyn 2021 alussa ja tällä hetkellä niiden valmiusaste on 70%.</p> <p>Tilakeskus laajentanut kiinteistötietojärjestelmän Granlund Managerin käyttöä eri kohteissa ja toiminoissa. Sisäisten ja ulkoisten vuokralaskutuksien osalta siirrytty Haahtelan Kiinteistötietojärjestelmälaskutukseen (aikaisemman manuaalilaskutus). Toteutettu PTS korjauksia useissa kohteissa mm. kulunvalvonnan, kattojen, sähkö- ja iv-uusimisten osalta.</p> <p>Vuoden aikana viety eteenpäin useita hanke-suunnitelmia sekä valvottu allianssikohteiden ja Lukion rakennushankkeita.</p> <p>Kiinteistöjen myynnissä tehty yhteistyötä kaupunkikehityksen kanssa.</p>	Tilakeskus käynnistynyt, rakentamisen periaatteet luotu, kiinteistöjen ekologisuus ja energia-tehokkuushankkeita käynnissä
Elinvoimainen Lohja	Esirakennetaan Karinaisten alueelle yritystontteja	<p>Emojikadun rakennussuunnitelmat hyväksytyt ja kohde siirtynyt kilpailutukseen.</p> <p>Kohteen rakentaminen käynnistetään vuoden vaihteessa.</p>	Toteutettu kunnallistekniikkaratkaisut

Toteamme, että Paloniemi-hanke tulisi jatkaa omana työnä. Pidämme veneilyreitistön merkittävistä hyvänä. Joukkoliikennetyöryhmän tuloksia palveluliikenteen tehostamiseksi odotetaan.

3.3.2. Vetovoimalautakunta

Vetovoimalautakunnan alaisia tulosalueita ovat kaupunkikehitys ja kaupunkisisällöt.

Vetovoimaltk	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	5 842 456	5 257 319	-40 000	5 217 319	4 853 992	363 327	93,0 %	-16,9 %
Kulut	-21 059 717	-21 634 283	0	-21 634 283	-20 592 280	-1 042 003	95,2 %	-2,2 %
Netto	-15 217 261	-16 376 964	-40 000	-16 416 964	-15 738 288	-678 676	95,9 %	3,4 %

Vetovoimalautakunnan talousarvion toimintakate oli -16,4 milj. €, hyväksytyjen määräraha-muutosten vaikutus toimintakatteeseen oli -40 000 euroa. Muutettu talousarvio toteutui 0,7 milj. € muutettua talousarviota parempana.

3.3.2.1. Kaupunkikehitys

4300 Kaupunkikehitys	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	3 584 386	3 032 848	0	3 032 848	3 273 251	-240 403	107,9 %	-8,7 %
Kulut	-5 551 632	-5 641 952	0	-5 641 952	-5 532 862	-109 090	98,1 %	-0,3 %
Netto	-1 967 246	-2 609 104	0	-2 609 104	-2 259 611	-349 493	86,6 %	14,9 %

Kaupunkikehityksen tulosalue toimintakateen toteuma oli 86,6 %. Toimintatuottojen toteuma oli 107,9 % ylitystä talousarvioon nähden oli 240 000 euroa, laskua edelliseen vuoteen oli n. 311 000 euroa.

Toimintakulut alittuivat n. 110 000 euroa. Talousarvio alittui henkilöstökulujen ja palvelujen osalta, aineiden ja tarvikkeiden, avustusten ja muiden toimintakuluissa oli ylitystä jonkin verran, yhteensä n. 20 000 euroa.

Tulosalueen taloudellista tulosta paransi rakennusvalvonnan, kaavoituksen ja kiinteistö- ja kartoitustoimen tulojen suotuisa kehitys.

- Maanhankintaa ei saatu toteutettua lainkaan johtuen erilaisista hintanäkemyksistä, lukuun ottamatta katualuelunastuksia.
- Rakennuslupia myönnettiin yhteensä 340 asunnolle (2019:146 ja 2018:146)
- Rakennuslupia myönnettiin yhdeksälle asuinkerrostalolle tavanomaisen määrän ollessa 2-3.

Kaupunkikehityksen sitovat tavoitteet:

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Elinvoimainen Lohja	Maanhankinta etenkin Tunnin junan vaikutusalueelta. Tavoitteena 40 ha keskihinnalla 2.2 €/m ²	Ei ole toteutunut.	Hankitun maan määrä hehtaareina hinta €/m ²
Elinvoimainen Lohja	Rakennusvalvonnan sujuva prosessi erityisesti yrityshankkeiden osalta Tavoitteena keskimääräinen lupakäsittelyaika siitä, kun luvan hakemisen edellytykset ovat kunnossa: 14vrk	13 vrk toteutunut	Rakennuslupien myöntämisen aika vuorokausina keskiarvona vuositasolla.
Elinvoimainen Lohja	Kaavoituksen sujuva prosessi: Kaavoitusohjelman toteutuminen	Toteutunut suunnitelman mukaan lukuun ottamatta maakuntakaavan aiheuttamaa yleiskaavojen viivästyistä	Edetty kaavoitusohjelman mukaisesti ja sen mukaisessa järjestyksessä.
Elinvoimainen Lohja	Rakennusrekisterin ajantasaistaminen. Tavoite saada rekisteriin lisättyä 10 % arvioidusta puuttuvien rakennusten määrästä. Puuttuvien määräksi arvioitu noin 10.000 rakennusta	Työ edennyt tavoitteen mukaisesti. Aikataulu (alkujaan 5 vuotta) toistaiseksi realistinen.	Rakennusrekisterikannan ja sen myötä kiinteistövero- rokertymän kasvu vuosittain ja alueittain Rekisterissä olevien rakennusten määrän muutos.

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Elinvoimainen Lohja	<p>Tunnin junaa koskevat yleiskaavat valmiiksi ja päivitettyksi tunnin junan linjauksen osalta</p> <p>Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava</p> <p>Y7 Nummi-Pusulän eteläosien osayleiskaavan muutos (Espoo–Salooikorata) tunnin junan linjauksen osalta</p> <p>Y8 Sammatti, Pohjoisosien osayleiskaavan muutos (Espoo–Salooikorata) tunnin junan linjauksen osalta</p>	Maakuntakaavan hyväksymättömyys viivästyttää hanketta.	Tarvittavat osayleiskaavat hyväksytyt kaupunginvaltuustossa.
Elinvoimainen Lohja	<p>Isojen hankkeiden edistäminen:</p> <p>Asuntomessut: tontit luovutettu ja kiinteistön muodostamisen toimenpiteet tehty ja rakennusluvut myönnetty</p> <p>Paloniemi: 1b - kaava käsitelty valtuustossa, rakennuslupakäsittely kaavan 1a osalta edennyt</p> <p>Pitkaniemi: kaavaehdotus valmis</p>	Hiidensalmen messualue aikataulussa. Pitkaniemi etenemässä. Paloniemi 1b odottaa.	<p>Kaavahankkeiden edistyminen.</p> <p>Tonttien luovutuksen määrä.</p> <p>Myönnettyjen lupien määrä.</p>

Pidämme tärkeänä, että kaavoituksessa ja rakennusvalvonnassa on riittävä määrä osaavaa henkilöstöä.

Rakennusvalvonnan prosessien sujuvuus on parantunut ja olemme päässeet tavoiteaikoihin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että maankäytön tehostaminen strategisesti tärkeiden alueiden tuntumassa, potentiaalisilla työpaikka-alueilla sekä myös tulevan asutuksen alueella on tärkeää. Valmistelut tulee tehdä niin selkeästi, että luottamushenkilöt pystyvät hyvin ymmärtämään maanhankinnan tärkeyden. Kyse on pitkän aikavälin tavoitteiden edistämisestä.

3.3.2.2. Kaupunkisisällöt

4400 Kaupunkisisällöt	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	2 258 070	2 224 471	-40 000	2 184 471	1 580 741	603 730	72,4 %	-2,9 %
Kulut	-15 508 085	-15 992 331	0	-15 992 331	-15 059 418	-932 913	94,2 %	1,7 %
Netto	-13 250 015	-13 767 860	-40 000	-13 807 860	-13 478 677	-329 183	97,6 %	

Kaupunkisisältöjen toimintakate oli 97,6 %, alittaen talousarvion 329 000 eurolla. Koronapandemian vaikutukset näkyivät selvästi tulosalueella. Toimintatuotot alittuivat lähes 605 000 eurolla, toteuma-% oli vain 72,4 %. Lukuun ottamatta Musiikkiopistoa, kaikki muut toiminnot kärsivät koronapandemiasta. Suurimmat tuottojen menetykset olivat Kaupunginorkesterilla ja Lohjan teatterilla, joiden tuotoista toteutui alle 50 %. Kaupunginorkesteri sai harkinnanvaraista korona-avustusta valtiolta 55 000 euroa.

Alhaisten tuottojen vaikutus näkyy myös toimintakuluissa. Kaupunkisisältöjen toimintakuluista kaikki erät alittuivat talousarvion. Etenkin kaupunginorkesterin ja museon henkilöstökuluissa näkyy koronapandemian vaikutukset. Tulosalueella henkilöstökulut alitettiin lähes 550 000 eurolla. Koronapandemiasta aiheutuneita ostoja on kirjattu 47 000 euroa. Palvelujen ostoja toteutui 250 000 euroa talousarviota vähemmän.

Kaupunkisisältöjen sitovat tavoitteet:

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Hyvinvoiva Lohja	Taimisto-Tennarin toiminnan ja alueen kehittäminen ja yritystoiminnan mahdollistaminen.	Ensimmäisen vaiheen suunnittelu ja kustannusarvio on valmistunut. Suunnitelma oli palvelutuotantolautakunnan käsittelyssä 16.2.2021.	Aurlahden pallokenttien siirto Taimistoon Yritystoiminnan mahdollistaminen Tennarin tiloissa.
Hyvinvoiva Lohja	Kirjaston kolmen palvelutason kehittämissuunnitelman eteenpäinvieminen	Lähikirjastojen palvelupäällikkö aloitti työt 1.8.2020. Saukkolan kirjaston omatoimikirjastoratkaisun hankinta siirtyi vuoteen 2021 koronavirustilanteen takia, koska investointimäärärahoja ei ollut lupa käyttää. Ojamon kirjaston uusi kirjastotila valmistui vuodenvaihteessa 2020-2021. Ojamon kirjaston omatoimikirjastoratkaisu kilpailutettiin	Kolmen palvelutason suunnitelman mukaiset muutokset tehty yksi omatoimikirjasto aikaisempien lisäksi avoinna Lähipalvelupäällikkö rekrytoitu.

		<p>vuoden 2020 lopulla ja sen asennustyöt ajoittuvat alkuvuoteen 2021, jotta muutto uuteen kirjastotilaan saadaan toteutettua kevään 2021 aikana.</p> <p>Saukkolan kirjaston omatoimikirjastoratkaisun hankintaa käydään valmistelemaan heti kun Ojamon kirjaston muutto on saatu toteutettua. Saukkolan kirjaston omatoimiratkaisu toteutuu vuoden 2021 aikana.</p>	
Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Hyvinvoiva Lohja	Laurentiustalon toimintojen yhteisöllisyyden edistäminen	Johtotiimin kokoonpanoa muutettiin vuoden 2020 lopulla, koska aiempi johtotiimi koki, että heillä ei ole päätäntävaltaa asioihin, joita pitäisi saada ratkaistua ennen muuttoa. Johtotiimiin tuli mukaan lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen palvelualuejohtaja sekä kaupunkisisältöjohtaja. Johtotiimi on kokoontunut säännöllisesti.	<p>Tilojen vuokraamisen mahdollistaminen kuntalaisille.</p> <p>Toimijoiden yhteistyön käynnistymisen mahdollistaminen: pelisäännöt ja toimintamallit sovittu.</p>
Asukkaiden Lohja	Kulttuuritapahtumien tuottaminen omana toimintana ja yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Toteutunut tapahtumissa, jotka on pystytty järjestämään koronavirustilanteen aikana.	<p>Jääkarusellifestivaali, Aurlahtipäivä, Omenakarnevaalit ja Joulu-markkinat: kävijämäärät ja kävijäpa-laute.</p> <p>Yhteistyössä tuotettujen tapahtumien määrä ja %-määrä kaikista kaupungin tuottamista tapahtumista.</p>

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä toimintatapojen sopeuttamista digiaikaan sekä kaupunkisisältöjen tuottamistavan kehittämistä.

3.4. Hyvinvointi

Hyvinvointi-toimialan perustehtävänä on edistää kasvua ja oppimista, terveyttä ja elämänhallintaa sekä toimintakykyä ja hyvää elämää.

Talouden tasapainotus toimenpiteet vuodelle 2020 ovat pääosin toteutuneet.

50 Hyvinvointi yhteensä	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	28 962 960	28 009 900	1 640 500	29 650 400	29 611 933	38 467	99,9 %	2,2 %
Kulut	-267 831 012	-276 007 600	-3 140 500	-279 148 100	-275 969 537	-3 178 563	98,9 %	3,0 %
Netto	-238 868 051	-247 997 700	-1 500 000	-249 497 700	-246 357 605	-3 140 095	98,7 %	3,1 %

Hyvinvointi kokonaisuutena alitti alkuperäisen talousarvion 1,6 ja muutetun 3,1 miljoonalla eurolla.

HUS:lta saatiin vuodelta 2020 palautuksia kalliin hoidon tasauksena 3 297 130,46 euroa ja jäsenkuntien maksuosuuden tasauksena 2 852 719,77 euroa. Näiden lisäksi Hus palautti Lohjan sairaanhoitoalueen ensihoitotoiminnan tasauksena 89 290,01 euroa, joka kirjattiin vuodelle 2021.

HUS:n alijäämästä Lohjan katettavaksi jäi 892 012,33 euroa, joka kirjattiin vuodelle 2020.

Koronapandemia on aiheuttanut huomattavia lisäkustannuksia. Koronasta aiheutuneita palvelujen ostoja n. 1,5 milj. euroa ja hoitotarvikkeiden ostoja n. 1,0 milj. euroa. Hyvinvointijohtaja toi haastattelussa esille huolen lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Lastensuojeluilmoitusten määrä ei ole kasvanut edellisestä vuodesta, mutta vaikutukset saattavat tulla esille viiveellä. Riskien arvioinnissa korona on lisätty uutena isona riskinä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että on huolehdittava lapsiperheiden sosiaalipalveluyksikön henkilöresurssit vastaamaan vähintään lakisääteistä tarvetta (viittaamme saatuun huomautukseen).

Mielestämme Hyvinvointi on toiminut kokonaisuudessaan hyvin.

Hyvinvointitoimialan sitovat tavoitteet:

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Elinvoimainen Lohja	Tehokas ja tarkoituksenmukainen palveluverkko.	<p>Talouden tasapainottamisohjelman mukaiset toimenpiteet vuoden 2020 osalta ovat toteutuneet 91,6 %: sesti.</p> <p>Ryhmäperhepäiväkotä Lilla My muutettiin päiväkotiosastoksi.</p> <p>Kaisankallio ja Tupala aloittivat toimintansa tavallisen palveluasumisen yksikkönä 1.1.2020 alkaen.</p> <p>Vuodeosastoilta 2 ja 3 vähennettiin yhteensä viisi (5) potilaspaikkaa ja myös osastolta 5 viisi (5) osastopaikkaa.</p> <p>Kolmen kotihoidon toimiston yhdistäminen ei toteutunut vielä v. 2020.</p>	Tasapainottamisohjelman mukaiset palveluverkkomuutokset on tehty.
Elinvoimainen Lohja	Huomioidaan lapsimäärän väheneminen.	<p>Aluekohtaiset ennusteet lapsimäärän vähenemisestä on laadittu.</p> <p>Lapsimäärien väheneminen on otettu huomioon talouden tasapainottamisohjelman valmistelussa, tarveselvitysten valmistelussa sekä opetustoiminnan periaatteita käsittelevän työryhmän työskentelyssä.</p>	Ajantasaiset ennusteet lapsimäärän kehityksestä kouluittain ja alueittain laadittu. Suunnitelma palvelujen sopeuttamisesta tarpeeseen nähden laadittu.

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Hyvinvoiva Lohja	Tuetaan perheiden hyvinvointia vahvalla monialaistalla alueellista toimintamallia.	<p>Vanhempien tuki, ohjaus ja neuvonta on toteutettu lähivastaanottojen rinnalla etävastaanottoina. Videovälitteistä ohjausta on käytetty puheterapiassa. Lasten arvioinnit ja tutkimukset on tehty lähivastaanotoilla. Skype/Teams on ollut kaikilla käytössä. VideoVisit -palvelu ei olisi tuottanut lisäarvoa, joten sitä ei hankittu.</p> <p>Kaikki ryhmämuotoiset toiminnot ovat koronan vuoksi olleet tauolla. Vanhemmuussuunnitelma on käytössä ja varhaisempaan tukeen on aloitettu vauvaperhetyö yhteistyössä neuvolapsykologin, perheneuvolan ja neuvolan sekä HUS:n aikuispsykiatrian kanssa. Markkinointia ei ole tehostettu, mutta siitä huolimatta kotipalvelun käyttöaste on koko ajan ollut korkea.</p> <p>Lohjan osallisuus maakunnallisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa on toteutunut.</p> <p>Prosesseja on työstetty ja asiakassuunnitelmaa on pilotoitu.</p> <p>Kartoitukset on otettu käyttöön nuorisopalveiluissa.</p>	Toimiva yhteistyömalli lasten, nuorten ja perheiden palveluyksiköiden kesken alueella on otettu käyttöön.

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Hyvinvoiva Lohja	Oikea-aikaisen varhaisen tuen vahvistaminen.	<p>Varhaiskasvatuksen opettajan työ on kohdennettu tarveperustaisesti eli alueen lasten ja perheiden tarve otettu huomioon varhaiskasvatuksen erityisopettajan työmäärässä. Avustajaresurssin kohdentamisen prosessin tarkentaminen on aloitettu ja sitä kehitetään edelleen. Varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen kohdentamisen tekeminen enemmän asiakkaan (huoltajan) kanssa yhteistyössä. Käyttöön on otettu opettajien työkalu, joka on apuväline toiminnan järjestämiseksi vastaamaan lapsen tarvitsemaan tukea. Koulutusta on ollut koko henkilöstölle. Valmistava opetus esiopetuksessa alkoi elokuussa 2020.</p> <p>Varhaiskasvatuksen hyvinvointityö on kirjattu varhaiskasvatussuunnitelmaan.</p> <p>Varhaiskasvatuksen hyvinvointityötä osaksi alueen hyvinvointityötä jatkumona esi- ja perusopetuksen hyvinvointityöhön kehitetään. Asiaa on käsitelty aluetyön koordinaatioryhmässä, Neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyöwebinaarissa. Kehittämistyöhön on perustettu työryhmä prosessien selkeyttämiseksi.</p>	<p>Hyvinvointi-toimialan yhteinen tuen palvelujen palvelupolkuprosessi on otettu käyttöön.</p> <p>Erityisopetuksen ja tuen rakenteiden ja toimintatapojen suunnitelma on valmis.</p> <p>Me-koulutyön levittämissuunnitelma on toteutunut vuoden 2020 osalta.</p>

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Hyvinvoiva Lohja	Lean- päivittäisjohtamisen taulut ja mittarointi otettu käyttöön.	<p>Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen palveluyksiköt ovat määritelleet päivittäisjohtamisen näkymässä tarvittavat mittarit.</p> <p>Käyttöönotto on edelleen kesken ja etenee osana tiedolla johtamisen projektia.</p> <p>Työikäisten palvelualueella päivittäisjohtamisen näkymässä tarvittavat mittareiden käyttöönotto edelleen kesken, koronatilanne hidastanut projektin etenemistä. Etenee jatkossa osana johdon työpöytäraportoinnin kehittämistä.</p> <p>Lean-tilat viikoittaisessa käytössä terveydenhuollon yksiköissä.</p> <p>Ikäntyneiden palvelualueella päivittäisjohtamisen näkymässä tarvittavat mittareiden käyttöönotto edelleen kesken, koronatilanne hidastanut projektin etenemistä. Etenee jatkossa osana johdon työpöytäraportoinnin kehittämistä</p>	Jokainen palveluyksikkö ottanut käyttöön, tavoite 100 %.

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Hyvinvoiva Lohja	Ikääntyneiden palveluprosessien sujuvuus ja tehokkuus.	<p>Sosiaalipalvelujen odotusajat kaikissa lakisääteisissä palveluissa alle 3 kk.</p> <p>Kotihoidon välitön työaika keskiarvo vuoden aikana 46 %.</p> <p>Asumispalvelujen käyttöaste keskiarvo vuoden aikana 97 %.</p> <p>Osastojen täyttöaste keskiarvovuoden aikana 89 %.</p>	<p>Palvelujen odotusajat alle 3 kk.</p> <p>Kotihoidon välitön asiakastyöaika 55 %.</p> <p>Omien asumispalveluyksiköiden käyttöaste > 97 %.</p> <p>Osastojen täyttöaste < 95%.</p>
Hyvinvoiva Lohja	Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö.	Työhyvinvointikyselyjen tulokset on käyty läpi yksiköissä ja tavoitteet seuraavalle vuodelle on asetettu. Kaikki kehityskeskustelut on käyty.	<p>Työhyvinvointikyselyn tulokset on läpikäyty yksiköissä ja jatkotoimenpiteistä on sovittu.</p> <p>Kelpoisen henkilöstön määrä on korkea.</p> <p>Säännölliset kehityskeskustelut toteutuu 100 %:sesti.</p>
Hyvinvoiva Lohja	Osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuuden varmistaminen terveydenhuollossa.	<p>Rekrytointitapahtumiin osallistuminen ei toteutunut koronatilanteesta johtuen.</p> <p>Suun terveydenhuollossa on valmisteltu Luksian kanssa koulutuksellista yhteistyötä hammashoitajien saatavuuden parantamiseksi.</p> <p>Ikääntyneiden palvelualueella tiivistä yhteistyötä oppilaitosten ja Lohjan Rekryn kanssa on jatkettu.</p>	Osallistutaan 5 rekrytointitapahtumaan ja ollaan yhteydessä kaikkiin 100 km:n säteellä oleviin sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitoksiin.

Kärki	Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Asukkaiden Lohja	Parannetaan asiakastytyväisyyttä.	<p>Roidun käyttö on ollut vähäistä koronan aikana. Numeraaliset arviot ja avoin palaute on käsitelty yksiköissä.</p> <p>Varhaiskasvatuksen toiminnan arviointisuunnitelma on tehty ja arviointi on aloitettu systemaattisesti Kansallisen arviointikeskuksen ja varhaiskasvatuslain määräysten mukaisesti. Roidun NPS luku on pysynyt yli 80.</p> <p>Neuvolan sähköinen ajanvaraus ei ole edennyt toivotulla tavalla teknisten ongelmien vuoksi. Iltavastaus ei ole toteutunut vuonna 2020.</p>	Asiakaspalautteet Roidu - asiakastytyväisyys ovat yli 80 %.
Asukkaiden Lohja	Asiakasosallisuuden vahvistaminen.	<p>Kokemusasiantuntijoiden hyödyntämistä on toteutettu edelleen. Sosiaalipalvelujen kokemusasiantuntijoiden määrä väheni yhteen.</p> <p>Toteutettu kotihoidon, omaishoidon ja asumispalveluyksiköiden asiakastytyväisyyskyselyt.</p> <p>Asukkaiden osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja yhteiseen toimintaan on joissain määrin muuttunut hankalammaksi koronan aiheuttamien ohjeiden/ rajoitusten vuoksi.</p> <p>Yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa on hyödynnetty etäyhteyksiä/etävierailuja.</p>	<p>Monitoimijataloissa vanhempainiltoja ja asukasilloja toteutetaan 2-4krt/vuodessa sekä uusia järjestöjen ja muiden toimintoja syntyy vähintään kolme.</p> <p>Toteutuneet asiakas-kyselyt ja kokemusasiantuntijoiden käytön määrä.</p>

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialan toimintaa tulee seurata niin, että pystytään tarvittaessa muuttamaan toimintaa talousarvion puitteissa. Matalan kynnyksen palvelut ovat saaneet hyvää palautetta. Toimialan leanaus on tuonut palveluprosesseihin tehokkuutta.

3.4.1. Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan alaisuuteen kuuluu lasten, nuorten ja perheiden palvelualue

5000 Lasten nuorten ja perh.palv.al	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	8 775 171	7 282 370	2 240 500	9 522 870	8 822 099	700 771	92,6 %	0,5 %
Kulut	-109 264 166	-113 323 120	159 500	-113 163 620	-110 810 727	-2 352 893	97,9 %	1,4 %
Netto	-100 488 994	-106 040 750	2 400 000	-103 640 750	-101 988 628	-1 652 122	98,4 %	1,5 %

Palvelualueen toteutunut toimintakate oli -102 milj. euroa.

Palvelualueen toimintakate toteutui 1,6 milj. euroa muutettua talousarviota ja 4,0 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana. Alkuperäiseen talousarvioon tehtiin hyvinvointijohtajan päätöksellä (9.11.2020 §33) 2,4 milj. euron määrärahan siirto Sosiaali- ja terveyslautakunnan Ikäntyneiden palvelualueelle.

Koronapandemian vaikutukset ovat vaikuttaneet palvelualueen toimintaan monella eri tavalla. Digitalisaatio hyödyntämisessä opetuksen järjestämiseen on otettu merkittäviä kehitysaskeleita. Lastensuojelun palveluiden ostot kasvoivat n. 0,8 milj. euroa. Koronapandemia aiheuttamia kuluja (projektinnumero 2019) palvelualueelle kirjattiin n. 308 000 euroa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat joustaneet tarpeiden mukaan koronapandemian takia.

3.4.2. Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisia palvelualueita ovat työikäisten- ja ikäntyneiden palvelualueet. Alkuperäiseen talousarvioon tehtiin hyvinvointijohtajan päätöksellä (9.11.2020 §33) 2,4 milj. euron määrärahan siirto Sosiaali- ja terveyslautakunnan Ikäntyneiden palvelualueelle. Lisäksi Koronapandemian aiheuttamia toimintakatevaikutteisia määrärahalisäyksiä tehtiin 1,5 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveysltk	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	20 187 789	20 727 530	-600 000	20 127 530	20 789 834	-662 304	103,3 %	3,0 %
Kulut	-158 566 846	-162 684 480	-3 300 000	-165 984 480	-165 158 810	-825 670	99,5 %	4,2 %
Netto	-138 379 057	-141 956 950	-3 900 000	-145 856 950	-144 368 976	-1 487 974	99,0 %	4,3 %

Sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisen toiminnan toteutunut toimintakate oli -144,4 milj. euroa. Toimintakate toteutui 1,5 milj. euroa muutettua talousarviota parempana ja 2,4 milj. euroa alkuperäistä talousarviota heikompana.

3.4.2.1. Työkäisten palvelualue

5400 Työkäisten palvelualue	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	8 234 033	8 145 040	0	8 145 040	7 488 714	656 326	91,9 %	-9,1 %
Kulut	-113 626 283	-115 358 820	0	-115 358 820	-113 808 843	-1 549 977	98,7 %	0,2 %
Netto	-105 392 250	-107 213 780	0	-107 213 780	-106 320 130	-893 650	99,2 %	0,9 %

Työkäisten palvelualueen talousarvion toimintakate oli -107,3 milj. euroa, määrärahamuutoksia ei tehty. Talousarvio toteutui 0,9 milj. euroa suunniteltua parempana.

Toimintatuottojen alittumiseen vaikutti koronatilanne, mikä vähensi asiakaskäyntejä terveysasemapaivaluissa sekä suunterveydenhuollossa.

Erikoissairaanhoidon talousarvio alittui n. 2,9 milj. euroa. HUS:lle maksettiin alijäämän kattamiseksi 2,2 milj. euroa sekä osuus Uudenmaan valmiusvaraston alaskirjauksesta 0,4 milj. euroa eli yhteensä 2,6 milj. euroa. Toimintakulujen alittumista selittää kuitenkin HUS:lta saadut palautukset, kalliinhoidon tasaus 3,3 milj. euroa ja jäsenkuntien maksuosuuden tasaus 2,9 milj. euroa. Lisäksi Lohjan sairaanhoitoalueen ensihoitotoiminnan tasauksena palautettiin 82 290 euroa vuodelta 2020, joka on kirjattu vuodelle 2021. Koronapandemiaan liittynyt alhaisempi hoitoon hakeutuminen ja sairaaloiden ei-kiireellisen toiminnan sulut vuoden aikana selittävät keskeiseltä osin käytön vähenemistä.

Koronapandemiasta aiheutuneita kuluja (projektinumero 2019) kirjattiin 2,46 milj. euroa. Suurimpina erinä testauksista johtuvat palvelujen ostot 1,9 milj. euroa ja hoitotarvikkeet 0,3 milj. euroa.

Toimintavuotta hankaloitti sekä henkilöstön poissaolot (koronapandemian vuoksi kaikki infektio-oireet johtivat sairauspoissaoloon ja koronatestiin) että erityisesti hammashoitajien, lasten toimintaterapeuttien sekä erityistehtävien osaajien heikko saatavuus.

3.4.2.2. Ikääntyneiden palvelualue

5700 Ikääntyneiden palvelualue	TP 2019	TA	LMR	Ta 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	muutos % tp2020/2019
Tuotot	11 953 756	12 582 490	-600 000	11 982 490	13 301 120	-1 318 630	111,0 %	11,3 %
Kulut	-44 940 563	-47 325 660	-3 300 000	-50 625 660	-51 349 967	724 307	101,4 %	14,3 %
Netto	-32 986 807	-34 743 170	-3 900 000	-38 643 170	-38 048 847	-594 323	98,5 %	15,3 %

Ikääntyneiden palvelualueen talousarvion toimintakate oli -38,6 milj. euroa, talousarvion toimintakatetta heikentäviä määrärahamuutoksia tehtiin 3,9 milj. euroa. Toimintakate toteutui 3,3 milj. euroa alkuperäistä heikompana ja 0,6 milj. euroa muutettua parempana.

Vuoden 2020 aikana talousarvioon tehtiin toimintakatteen muutos vt. hyvinvointijohtajan päätöksellä (9.11.2020, 33 §), kun 2,4 milj. euroa siirrettiin toimialan sisällä lasten, nuorten ja perheiden palvelualueelta henkilöstömenoista ja avustuksista ikääntyneiden palvelualueelle kattamaan henkilöstömenojen, palveluiden ja materiaalien ostojen ylityksiä sekä tulojen alituksia. Lisäksi Lohjan kaupunginvaltuusto myönsi (20.1.2021, 6 §) 1,5 milj. euron lisämäärärahan kattamaan koronasta syntyneitä suojatarvikekustannuksia sekä veteraanipalvelujen määrärahan palautusta valtiokonttorille.

Uudenmaan sote- valmistelu päättyi keväällä 2019. Yhteistyötä jatkettiin Läntisen Uudenmaan kuntien kanssa valmistellen yhteisiä hankintoja.

Tarkastuslautakunta toteaa, että monipuolista palvelutarjontaa tulee ylläpitää niin kauan kuin ne ovat eduksi palvelunsaajalle ja Lohjan kaupungille. Kuluneena vuonna käytettiin saatuja korona-avustuksia toiminnan turvaamiseksi.

4. Henkilöstö ja henkilöstöhallinto

Kaupungin henkilöstökulut alittivat alkuperäisen talousarvion 3,4 milj. euroa ja muutetun talousarvion 4,7 milj. euroa.

Kaupungin kokonaishenkilöstömäärä kasvoi 33 työntekijällä (2020:3072; 2019:3039; 2018:3207), mutta vakituisesta henkilöstöstä väheni 28 työntekijää (2020:2329; 2019:2357; 2018:2427) ja määräaikaisten työntekijöiden määrä kasvoi 61 työntekijää (2020:743; 2019:682; 2018:780). Määräaikaisen henkilöstön määrän kasvuun vaikutti vuonna 2020 koronatilanteen edellyttämä henkilöstöresurssien riittävyyden varmistaminen.

Määräaikaisista oppisopimuksella työskenteli 18, työllistämistuella 15 ja harjoittelijoita neljä.

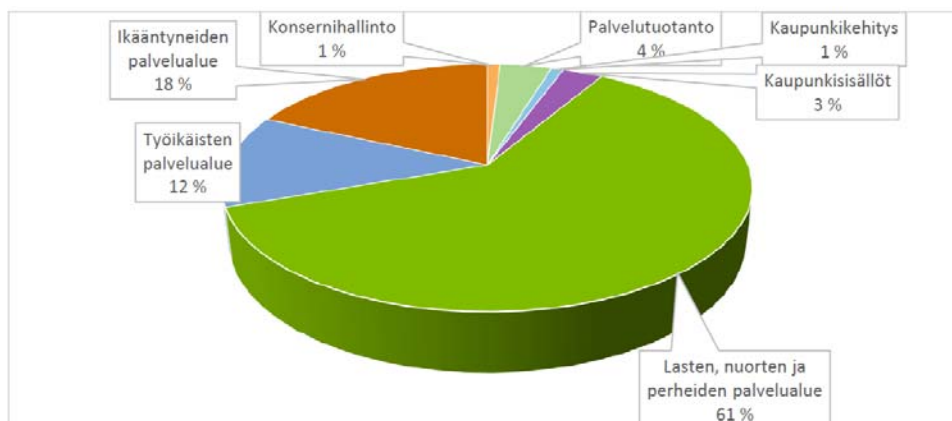
Sairauspoissaolopäivien määrä oli 15,79 päivää/työntekijä, kasvua edelliseen vuoteen oli 1,7 päivää/työntekijä. Poissaolopäivät/työntekijä alittaa silti kunta-alan keskimääräisen luvun, joka oli 17,0 henkilötyövuotta kohden vuonna 2019. Sairauspoissaoloja on kasvattanut koronapandemia, jonka vuoksi henkilöstöä kannustettiin jäämään pois töistä, jos oli yhtään koronaan viittaavia oireita.

Työtaturmien kokonaismäärä laski vuoteen 2019 verrattuna ja niiden vakavuusaste pieneni merkittävästi. Vuonna 2020 yli puolet työtaturmista oli sellaisia, jotka eivät aiheuttaneet kustannuksia tai sairauspoissaoloaika. Vakavia työtaturmia ei vuonna 2020 sattunut.

Työtaturmien vakavuuden pienenemiseen ovat vaikuttaneet turvallisuushavainto -ilmoitukset, joilla työntekijät voivat ilmoittaa turvallisuuspoikkeamista. Jokaisesta työtaturmasta tehdään työtaturmatutkinta ja mietitään keinoja yksikkötasolla työtaturmien ehkäisemiseksi.

Työntekijöistä ja työnantajan edustajista koostuva yhteistyötoimikunta kokoontui 12 kertaa. Toistuvana aiheena toimikunnassa olivat kaupungin tasapainottamisohjelmaan liittyvät asiat sekä kesällä 2020 toteutuneet koronatilanteesta johtuneet lomautukset.

Vuonna 2020 haettiin 5824 koulutuspäivää, eniten lasten, nuorten ja perheiden palvelualueella sekä ikääntyneiden palvelualueella. Koulutuspäiviä toteutui 1,9 pv/työntekijä. Kaupunginhallitus hyväksyi tarkastetut koulutusperiaatteet marraskuussa 2020.

Koulutuspäivien jakautuminen tuos- ja palvelualueille 2020

Kaupungin palveluksesta lähti vuonna 2020 pois 182 työntekijää, joista 63 siirtyi eläkkeelle. Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa aloitti 75 henkilöä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sairauspoissaolot lisääntyivät koronapandemian määräysten vuoksi ja työtapaturmat vähenivät. Pandemiasta huolimatta on osallistuttu etäkoulutuksiin.

Tarkastuslautakunta toivoo lisättävän henkilöstön tietoisuutta siitä, että heidän osaamistaan ja työtään arvostetaan etenkin pandemiavuonna. Hyvistä saavutuksista tulee antaa toiminnoittain tietoa asukkaille lehdistön välityksellä.

5. Organisaatiouudistuksen arviointi

Vuonna 2019 Emeritus professori Risto Harisaloon raportissa nousivat selkeästi esille poliittisen ja hallinnollisen johdon välinen jännite sekä toimistosuhteiden asema ja sijoitus organisaatiossa. Kaupunginhallitus nimitti organisaatiotyöryhmän käsittelemään kaupungin organisaatioon suunniteltavia muutoksia. Organisaatiotyöryhmässä on edustajat kaikista kaupunginhallitukseen kuuluvista valtuustoryhmistä. Ryhmä on esittänyt luottamushenkilöorganisaatioon muutoksia, jotka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa (20.1.2021 § 10). Muutosten myötä elinvoimatoimialan tulosalueiden nimiin tullaan esittämään muutoksia. Kaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksellä (17.12.2020 §37) toimistosuhteet, lukuun ottamatta keskitettyihin hallintopalveluihin jäävät, siirrettiin 1.1.2021 alkaen hallinnollisesti niiden esimiesten alaisuuteen, joiden yksikössä työskentelevät.

Mielestämme on hyvä, että tarvittava organisaatiouudistus käynnistyi vuoden lopussa sekä virkamiesten että luottamushenkilöiden osalta.

6. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointi

6.1. Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamista ja hallintaa, joilla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja niitä uhkaavia riskejä. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.2.2018 (§ 18). Sisäisen valvonnan ohjeen lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi (kv. 14.2.2018 § 19) kuntaliiton suosituksen mukaisesti laaditun asiakirjan Lohjan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan toimeenpanosta.

Valvonnan toimivuudesta vastaa kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Valvonnan toteuttamisvastuu on kuitenkin kaikilla tulos- ja palvelualueiden esimiehillä sekä myös muulla henkilöstöllä. Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta, sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä (hallintosääntö § 83).

Kaupunginjohtaja sekä toimialojen ja tulosalueiden/palvelualueiden muut johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden/palveluyksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Kaupunginhallituksen päätöksellä (10.2.2020 §49) kirjanpitopäällikön virka lakkautettiin ja perustettiin talouspäällikön virka. Talouspäällikön virka täytettiin 4.5.2020. Kaupunginhallitus totesi vuoden 2019 tilinpäätöksen sisäisen valvonnan järjestämisen kannanotossaan ”Kaupunginhallitus on tietoinen resurssien niukkuudesta, mutta tiedostaa tietyn epäloogisuuden, kun sisäisen tarkastajan tehtävää hoitava viranhaltija joutuu tuottamaan Elinvoiman toimialan taloussuunnittelua ja raportointia.” Controller valvoo kaupungin sisäisen valvontajärjestelmän toimivuutta sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa hyväksytyyn toimintavaltuutuksen nojalla. Kesästä 2020 alkaen tehtäviä järjestettiin uudelleen ja Elinvoima-toimialan talouden koordinaatio siirrettiin talouspäällikölle. Controllerin tehtäviin lisättiin tiedolla johtamisen kehittämistä.

Tilintarkastus totesi, että Lohjan kaupungin sisäistä valvontaa koskevat keskeiset ohjeet ovat ajantasaiset. Tilintarkastus suositteli kuitenkin varmistumaan, että ohjeiden käytännön toteutumiseen kohdistetaan riittävästi valvontaa. Toimialojen perehdyttämistä sisäiseen valvontaan, hankintoihin ja sopimushallintaan aloitettiin vuoden 2020 puolella ja sitä tullaan jatkamaan vuonna 2021.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että sisäisen valvonnan työnkuvaa on selkeytetty.

6.2. Riskienhallinta

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Lohjan kaupungin riskienhallinnan ohjeet 14.2.2018 §18.

Kaupunkitasoisia riskejä niin toiminnan kuin henkilöstönkin kannalta on arvioitu toimialoitain Merkittäviä riskejä (riskikerroin ≥ 15) tunnistettiin Elinvoima-toimialalla 10 ja Hyvinvointi-toimialalla 5. Toimialoilla on yhdessä henkilöstön kanssa etsitty keinoja riskien hallinnalle ja ehkäisyyn. Johtoryhmissä on kartoitettu tehdyt toimenpiteet vuoden 2020 aikana.

Johtamisriskeihin on vaikutettu tukemalla aktiivisesti esimiestyötä ylemmän esimiehen sekä henkilöstöhallinnon toimesta.

Työtapaturmien ennaltaehkäisyyn on yritetty vaikuttaa mm. kannustamalla aktiivisesti havainnoimaan omaan työympäristöään ja ilmoittamaan poikkeamista uudella Turvallisuushavainto-alustalla. Yksiköissä tapahtuvalla tapaturmatutkinnalla, jossa mietitään keinot työtapaturman uusiutumisen ehkäisyyn.

Riskienhallinnassa merkittäviksi riskeiksi (riskikerroin ≥ 15) nousivat:

Riskilaji	Riski ja yksilöinti
Demografiset riskit	Väestön hyvinvoinnin polarisaatio Palvelujen alueellisen saatavuuden väheneminen
Henkilöstöriskit	Työn henkinen kuormittavuus Asiantuntijoiden resurssien rajallisuus
Johtamisriskit	Puutteellinen kommunikointi ylhäältä alas ja päinvastoin
Juridiset riskit	Laillisuus-asiavirhe prosessissa Puutteellisesta lainsäädännön tuntemuksesta ja vaatimusten kasvusta aiheutuvat riskit omalla tehtävälueella
Muut katastrofit ja onnettomuudet	Työtapaturmat
Taloudelliset riskit	"Kuoliaaksi" säästäminen vs. pitkän tähtäimen toiminta Korjausvelan määrä vs. investointimäärärahat Korkoriskit (koko kaupunki)

	Kuntatalouden rapautuminen vs. palveluiden kysyntä ja rahoituskanavienmuutokset (valtionosuudet)
Tietoteknologia ja –turvariskit	Asiakas- ja tietojärjestelmien toimimattomuus, yhteensopimattomuus ja haavoittuvuus
Toimintaympäristön muutokset	Kuntaväestön ikärakenteen muuttuminen Kuntakentän muutokset ja tulevaisuuden ennakointi
Ympäristöriskit	Pohjaveden pilaantuminen (mm. vanhat pohjavesialueella sijaitsevat öljysäiliöt)

Kaikille tunnistetuille riskeille on etsitty hallinta- ja ehkäisykeinot. Riskien ehkäisemiseksi tehdyt toimenpiteet on sovittu raportoitavaksi osavuosisiraporteissa sekä tilinpäätöksessä.

Viitaten organisaatiouudistuksen arvioinnin lukuun viisi, Harisalon raportissa v. 2019 esille tuodut poliittisen ja hallinnollisen johdon väliset jännitteet, tässä arviointikertomuksessa on syytä nostaa esille Aluehallintoviraston maaliskuussa 2021 tekemä työsuojelutarkastus Lohjan kaupungin ylimmän johdon työoloihin liittyen. Tarkastuksen osana olleen kyselyn tulosten mukaan elinvoimatoimialan ylin johto kokee suuresta työmäärästä, kovista odotuksista sekä viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välisten vuorovaikutusongelmien takia suurta kuormitusta, joka aiheuttaa riskin viranhaltijoiden työssä jaksamiselle ja kaupungin toiminnalle. Virallista työsuojeluraporttia ei arviointikertomusta kirjoitettaessa ole saatu.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että uusi organisaatio selkeyttää toimintatavat.

7. Talouden tasapainotus

Tilikauden tuloksen muodostumiseen on keskeisesti vaikuttanut valtuuston 15.5.2019 § 58 hyväksymä talouden tasapainotusohjelma, jossa vuodelle 2020 asetettiin yhteensä 3,9 milj. € (Elinvoima 2,1 milj. euroa + Hyvinvointi 1,8 milj. euroa). Tasapainotustoimenpiteet sisällytettiin vuoden 2020 talousarvioon. Tasapainotuksen todellisen onnistumisen arviointi vuodelle 2020 on haastavaa johtuen koronapandemian vaikutuksista.

7.1. Elinvoiman tasapainotuksen toteutuminen

Konsernihallinnon tulosalueen tasapainotustoimenpiteitä tuli toteuttaa n. 159 000 euroa, josta 132 000 kohdistui henkilöstövähennyksiin. Konsernihallinto toimi vuonna 2020 tehtyjen toimialan taloudellisten säästöjen ja hyväksytyin talouden tasapainotusohjelman puitteissa. Konsernihallinto alitti ulkoiset toimintakulut 182 000 eurolla, joten euromääräisesti vuoden 2020 tasapainotus voidaan katsoa toteutuneeksi.

Palvelutuotannon tulosalueen tasapainotuksia tuli toteuttaa yhteensä -1 190 500 euroa. Palvelutuotannon ulkoinen toimintakate toteutui 3 550 000 euroa suunniteltua parempana. Tasapainotustoimenpiteitä toteutettiin suunnitelmien mukaisesti

Kaupunkikehitys tulosalueen tasapainotustoimenpiteet vuodelle 2020 olivat yhteensä 191 000 euroa, joka sisälsi tuottojen nostamista 95 000 euroa ja kulujen karsimista 96 000 euroa. Tuottotavoite ylitettiin n. 92 000 eurolla. Kuluja onnistuttiin karsimaan n. 150 000 eurolla.

Kaupunkisäiltöjen (ei liikuntakeskus) tasapainotustoimenpiteet vuodelle 2020 olivat yhteensä 526 800 euroa. Toimenpiteistä 215 500 euroa kohdistui tulojen nostamiseen, 311 300 euroa toiminnan tehostamiseen tai kulujen karsimiseen. Vaikka tasapainotustoimenpiteiden mukaisia toimia tehtiin, koronapandemian vuoksi tuottotavoitteesta jäi toteutumatta 633 000 euroa. Ulkoiset toimintakulut alittuivat n. 854 000 euroa

Tarkastuslautakunta toteaa, että Elinvoiman tasapainotus on toteutunut hyvin. Tasapainotusohjelman esityksiä tulee käsitellä sellaisina kokonaisuuksina, että kaikissa vaiheissa on mahdollista arvioida niiden vaikutukset asukkaiden hyvinvointiin.

7.2. Hyvinvoinnin tasapainotuksen toteutuminen

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen tasapainotustoimenpiteet vuodelle 2020 olivat yhteensä 853 400 euroa. Palvelualueen ulkoinen toimintakate toteutui 390 000 euroa suunniteltua parempana, joten tasapainotuksen euromääräinen tavoite toteutui. Tilinpäätöksen mukaisen raportoinnin mukaan toimenpiteistä toteutui lähes 95 %.

Työikäisten palvelualueen tasapainotustoimenpiteet vuodelle 2020 olivat 356 000 euroa. Palvelualueen ulkoinen toimintakate toteutui 1 900 000 euroa suunniteltua parempana. Tasapainotuksen euromääräinen tavoite toteutui. koronapandemia on vaikuttanut palvelualueen toimintaan vuonna 2020 merkittävästi. Toimintatuottoja jäi toteutumatta lähes 640 000 euroa, mutta vastaavasti toimintakulut alittuivat. Tilinpäätöksen mukaisen raportoinnin mukaan tasapainotustoimenpiteistä toteutui 85,8 %.

Ikäntyneiden palvelualueen tasapainotustoimenpiteet vuodelle 2020 olivat 653 850 euroa. Palvelualueen ulkoinen toimintakate alkuperäiseen talousarvioon nähden toteutui n. 3 300 000 euroa suunniteltua heikompana. Tasapainotuksen euromääräinen tavoite jäi siten toteutumatta. Palvelualueen tuottojen kertymiseen vaikutti heikentävästi koronapandemia.

Koronaan liittyviä kuluja palvelualueelle kirjattiin lähes 2 000 000 euroa. Tilinpäätöksen mukaisen raportoinnin mukaan tasapainotustoimenpiteistä toteutui 94,2 %.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Hyvinvointi on onnistunut tasapainotustoimenpiteissä hyvin koronatilanteesta huolimatta.

8. Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden toiminnan arviointi

8.1. Konsernivalvonta

Kaupunginvaltuusto määrittelee kaupungin tavoitteet ja sen mukaiset omistajapolitiikan linjaukset, päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä hyväksyy konserniohjeet. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 1.2.2018 voimassa olevat konserniohjeet.

Kaupunginhallitus antaa konserniohjeita koskevat yksityiskohtaisemmat yleiset ohjeet tai delegoi ohjeiden antamisvaltuudet kaupungin muulle viranomaiselle. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee edustajat ja ehdokkaat tytäryhteisöjen hallintoelimiin ja antaa ohjeet edustajille sekä seuraa ohjeiden noudattamista. Toimintakertomuksen yhteydessä kaupunginhallitus antaa valtuustolle tiedot tytäryhteisöjen toiminnasta.

Lautakunnat toimintojen vastuullisina järjestäjinä ja palvelujen ostajina antavat toimialallaan valtuuston asettamien tavoitteiden pohjalta tytäryhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Lautakunta huolehtii toimialaansa kuuluvan tytäryhteisön toiminnan seurannasta ja ilmoittaa mahdollisesti havaitsemistaan toiminnallisista ja taloudellisista poikkeamista ja muista epäkohdista kaupunginhallitukselle. Konserniohjeiden mukaisesti kaupunginjohtaja kaupunginhallituksen alaisena johtaa kaupunkikonsernia ja seuraa omistajapolitiikan toteutumista. Lisäksi tytäryhteisön on raportoitava toiminnasta vastaavalle toimielimelle sen mukaan, kun ao. toimielin on ohjeistuksessaan edellyttänyt.

Kaupunginhallituksen konserni- ja omaisuusjaosto valtuutti Lohjan Liikuntahallit Oy:n toimitusjohtaja Jukka Vienosen valmistelemaan yhdessä kaupunkikonsernin edustajan kanssa kaikkien Lohjan Liikuntahallit Oy:n osakkeiden hankkimisen kaupungin omistukseen. Tilinpäätös hetkellä kaupungin omistusosuus oli 99,55 %.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pyysi kokouksessaan 15.1.2020 § 5 lausuntoa kaupungin konserni- ja omaisuusjaostolta Pentinkulman tarvesuunnitelmasta. Kaupunginhallituksen konserni- ja omaisuusjaosto päätti antaa seuraavan sisältöisen lausunnon:

Alueen suunnittelu tulisi käynnistää viipymättä ja se tulisi tehdä mahdollisemman kattavasti koko alueelle. Erityinen huomio tulee kiinnittää sote-ratkaisun vaikutuksiin. Alueen rakentamisen osalta tulee huomioida Lohjan kiinteistöt Oy:n käyttäminen rakennuttajana. Lisäksi konserni- ja omaisuusjaosto korostaa, että alueen rakentaminen tulee ottaa hyvissä ajoin kaupungin investointiohjelmaan.

Konserni- ja omaisuusjaosto hyväksyi Asunto Oy Veijolanpihan osakkeiden myymisen Lohjan Vuokra-asunnot Oy:lle (26.5.2020 §19).

Konserni- ja omaisuusjaosto hyväksyi tulospalkkioiden periaatteet Lohjan kaupungin tytäryhtiöissä (15.9.2020 §27).

Konserni- ja omaisuusjaosto päätti (15.9.2020 §28) myydä Kiinteistöosakeyhtiö Lohjantähden kaupungin omistaman osuuden 0.3 %, 49 osaketta Kevalle.

Kaupunginhallituksen konserni- ja omaisuusjaosto päätti (15.9.2020 §29) ostaa Länsi-Uudenmaan Säästöpankin omistamat Ventelän Sammutus Oy:n osakkeet 270 kappaletta 108 000 euron kauppahinnalla.

Kaupunginhallituksen konserni- ja omaisuusjaosto päätti hyväksyä (17.12.2020 §45) esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle Lohjan Yrityskiinteistöt -nimisen osakeyhtiön perustamista. Valtuusto päätti (17.2.2021 §23) ettei Yrityskiinteistö Oy:tä perusteta

Konserniohjeessa edellytetään, että konserniyhtiöt raportoivat talouden toteutumisesta kaupunginhallitukselle ja konserni- ja omaisuusjaostolle kolme kertaa tilivuoden aikana. Raportoinnit noudattavat Lohjan kaupungin raportoinnin aikataulua. Viimeinen jakso on vuosiraportointi, joka tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi yhteisön on raportoitava kaupunginhallitukselle välittömästi toimintasuunnitelman, talousarvion ja rahoitusaseman merkittävistä muutoksista. Riskienhallinnasta on raportoitava kerran vuodessa lokakuun loppuun mennessä. Valtioneuvoston uusi asetus kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista (525/2020) astui voimaan 1.1.2021 ja siinä on maininta talouden raportoinnista neljännesvuosikatsauksina. Tämä tarkoittaa muutosta kaupungin aikaisempaan kolmannesvuosiraportointiin nähden.

Valtioneuvoston ohjeessa mainitut katsauksissa sisällettävät tiedot;

13 § Neljännesvuosikatsaus

Neljännesvuosikatsauksen on sisällettävä kunnan ja liikelaitosten sekä taseyksiköiden tuloslaskelmat ja taseet.

Lisäksi neljännesvuosikatsauksessa on esitettävä toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat, talousarvion toteutuminen sekä keskeiset tekijät, joiden ennakkoidaan vaikuttavan tilikauden tuottojen ja kulujen määriin. Neljännesvuosikatsauksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolaissa säädettyjä yleisiä tilinpäätösperiaatteita.

12 § Puolivuosisikatsaus

Puolivuosisikatsauksen on sisällettävä kunnan ja liikelaitosten sekä taseyksiköiden tuloslaskelmat ja taseet.

Lisäksi puolivuosisikatsauksessa on esitettävä toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat, talousarvion toteutuminen sekä ennuste koko vuoden tuotoista ja kuluista. Puolivuosisikatsauksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolaissa (1336/1997) säädettyjä yleisiä tilinpäätösperiaatteita.

Tilintarkastuksen raportoinnissa todettiin, että konserniohjeita on tarpeen päivittää luottamushenkilöitä koskevien tiedonsaantioikeuksien, hallitusten nimittämismenettelyiden sekä konsernissa noudatettavan hyvän hallinto ja johtamistavan osalta. Lisäksi todettiin, että kaupungin talousarviossa ei ole asetettu konserniyhteisöille erityisiä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Tilintarkastuksen pohjalta suositeltiin, että vähintäänkin keskeisille konserniyhteisöille asetettaisiin talousarviossa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kaupunginhallituksen konserni- ja omaisuusjaoston pöytäkirjojen mukaan konserniyhtiöiden raportointi ei kaikin osin ole toteutunut konserniohjeen mukaisesti. Tilintarkastusyhteisö suosittelee konsernin raportointimenettelyn kehittämistä. Säännönmukaisen konserniraportoinnin tulisi tilintarkastusyhteisön näkemyksen mukaisesti käsittää vähintäänkin asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen sekä merkittävimmät riskit.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin tulee huolehtia, että konsernin ulkopuolisten tahojen tuottamista palveluista saadaan panostusta vastaava hyöty, mikä tulisi huomioida konserniohjeessa ja Lohjan kaupungin talousarviossa.

8.2. Lohjan konsernirakenne

Lohjan kaupunkikonserniin kuului tilivuoden päättyessä kuusi tytäryhtiötä, joista

- asunto- ja kiinteistöyhtiöitä 3 kpl (LOVA, Ventelän Sammutus ja Lohjan Kiinteistöt)
- liike- ja toimitilayhtiöitä 2 kpl (Lohjan Liikuntakeskus ja Lohjan Liikuntahallit)
- palvelujen tuotantoyhtiö 1 kpl (LOHER)

	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus
Tytäryhteisöt			
Lohjan Vuokra-Asunnot Oy	Lohja	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Ventelän Sammutus	Lohja	77,50 %	77,50 %
Lohjan Liikuntahallit Oy	Lohja	99,55 %	99,55 %
Lohjan Liikuntakeskus Oy	Lohja	83,43 %	83,43 %
Lohjan Energiahuolto Oy Loher	Lohja	100,00 %	100,00 %
Lohjan Kiinteistöt Oy	Lohja	100,00 %	100,00 %

8.3. Lohjan Energiahuolto Oy Loher

Lohjan Energiahuolto Oy:n teki tilikaudelta 1.1.-31.12.2020 voittoa 1,5 milj. euroa, 14,5 % liikevaihdosta.

Yhtiön liikevaihto oli 10,2 M€ ja se on muodostunut lämpöenergian myynnistä. Liikevaihto laski edellisvuodesta 11,4 %. Energianhankinnan kustannukset laskivat edellisvuodesta 1,4 M€.

Liikevoittoprosentti oli 18,0 %, jota voidaan pitää erinomaisena. Oman pääoman tuotto oli 14,7 % ja koko pääoman tuotto 9,7 %

Vuoden 2020 tulos oli erinomainen. Leuto talvi johti liikevaihdon merkittävään alentumiseen. Maakaasun käyttö väheni edellisestä vuodesta, jolloin lämmöntuotannon kustannukset aleni-
vat oleellisesti. Alkuvuonna metsäteollisuuden lakko merkitsi sitä, että Loherilla oli käytös-
sään normaalia enemmän Lohjan Biolämpö Oy:n biopolttoaineilla tuotettua lämpöä.

Eri polttoaineilla tuotettiin kaukolämpöä seuraavasti:

	Tuotanto	Osuus 2020	Osuus 2019
Biopolttoaineet	104,6 GWh	71,0 %	(66,6 %)
Teollisuuden hukkalämpö	14,0 GWh	9,5 %	(6,5 %)
Maakaasu	28,8 GWh	19,5 %	(26,9 %)

Loherin kokonaishankinnasta 80,5 % (2019: 73,3 %) oli kokonaan päästötöntä energiaa. Ero edellisvuoteen johtuu alkuvuoden tuotanto-olosuhteista, jotka vähensivät maakaasun käyttöä.

Loherin riskit liittyvät pääosin maakaasun hintaan ja käyttömääriin; maakaasu muodostaa yhä suuremman osan Loherin primäärienergiasta ja siten sen hinnanmuodostus sekä talvi-
kauden huippupakkaset vaikuttavat merkittävästi Loherin tulokseen.

Biopolttoaineiden saatavuus on huonontumassa ja hinta nousussa kysynnän kasvun myötä.

8.4. Lohjan Vuokra-asunnot Oy

Lohjan Vuokra-asunnot Oy omistaa 55 vuokratalokohdetta, jotka ovat valmistuneet vuosina 1967-2017. Kohteissa on yhteensä 1753 asuntoa.

Tilikauden liikevaihto oli 13 141 634,83 euroa ja nousua edelliseen vuoteen oli noin 214 000 euroa. Tilikauden kirjanpidollinen tulos oli 409 557,12 euroa. Tulokseen vaikuttaa Puruskorventie 1 purkukulujen kuluvarauskirjaus, ko. kohteen rakennuksen lopullisesta alaskirjauksesta. Purkukuluihin varauduttiin kirjaamalla päättyneellä tilikaudella 113 088 euroa pakollista varausta (KPL 14 §). Rakennuksen alaskirjausta kirjattiin tasearvo tulosvaikutteisesti 32 561,30 euroa. Lisäksi kirjattiin fuusiotappion poisto 105 296,07 euroa. Näiden lisäksi kirjanpidossa on verotuksessa vähennyskeltottomia viivästyskuluja 4,57 euroa. As Oy Lohjan Veijolanpiha sulautumisesta kirjattiin fuusiovoittoa 58 979,16 euroa. Yhtiö tekee myös verotuksessa hyväksyttävän koulutusvähennyksen 1 527,90 euroa, nämä yhteensä netotettuna 190 442,88 euroa, eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia eriä 1 verotettavaa tuloa. Lisäksi yhtiöllä on aiemmilta tilikausilta vahvistettua tappiota 600 000 euroa. Yhtiön rahoitusasema tilikauden lopussa oli negatiivinen 873 809,74 euroa, rahoituslaskelma on tilinpäätöksen liitteenä.

Yhtiön lainakanta on yhteensä 55 308 795,27 euroa. Tilikaudella on nostettu lainaa yhteensä 6 414 976,00 euroa, josta 5 414 976,00 euroa Sahapiha 4 rakennuskuluihin. Lainoja on lyhennetty tilikauden aikana 2 935 994,50 euroa. Seuraavan tilikauden lyhennysohjelman mukaiset lainojen lyhennykset ovat yhteensä 2 638 685,65 euroa. Annetut luvut eivät sisällä sulautuneen As. Oy Lohjan Veijolanpihan lainoja.

Yhtiö sai Lohjan kaupungilta pääomalainaa 341 088,79 euroa (2019: 353 738,79 euroa).

Huoltoihin ja korjauksiin yhtiö on käyttänyt vuonna 2020 n. 3 534 000 euroa.

Tyhjäkäynnin määrä euroina vuonna 2020 oli n. 556 000 euroa, joka on n. 4,8 % vuokratuloista. Yhtiö on systemaattisesti tehnyt työtä tyhjäkäynnin vähentämiseksi.

Olellaisia tapahtumia tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Yhtiön vuonna 2017 hyväksytyin kehittämisohjelman toteuttaminen jatkuu vuonna 2021 kohteen Puruskorventie 1 purkamisella.

Yhtiö rakennuttaa vuokrataloa asuntomessualueelle, jonka on tarkoitus valmistua rakentamisen osalta 31.5.2021. Talo on esitteillä heinä-elokuussa järjestettävillä asuntomessuilla, jonka jälkeen kohteen asuttaminen voidaan aloittaa. Kyseisen vuokratalon rahoitus toteutetaan korkotukilainalla ja Lohjan kaupungin kolmoissijalainalla.

Solmula -nimisen asuinrakennuksen peruskorjaaminen ja uudisrakennus osoitteeseen Rajavartiostonkatu 3-5 on suunnitelmien osalta valmis, aloitus on siirretty messukohteen valmistamisen jälkeiseen vuoden 2022 kevääseen.

Asunto Oy Lohjan Veijolanpiha sulautui yhtiöön 31.12.2020.

Yhtiö jatkaa aktiivisesti aloittamaansa kiinteistöjen korjauksia. Uudistuotantona yhtiö tekee 36 asuntoa käsittävän korkotukivuokratalon asuntomessualueelle. Vuonna 2021 Lohjalle valmistuu 180 kappaletta Ara-rahoitteista vuokra-asuntoa. Yhtiön kehittämisohjelman päivityksessä joudutaan varautumaan tyhjäkäynnin lisääntymiseen ja kiinteistökannan sopeuttamisiin. Yhtiö voi joutua lykkäämään Rajavartiostonkatu 3-5 peruskorjauksen ja uudisrakennuksen toteuttamista.

Suurimmat riskit liittyvät kustannustason voimakkaaseen ennakoimattomaan nousuun, talouden äkilliseen laskusuhdanteeseen (koronavirus), vuokralaisrakenteeseen, voimakkaaseen

muuttoliikkeeseen ja asuntojen tyhjänä oloon. Myös vuonna 2021 valmistuvien vuokra-asuntojen vaikutus yhtiön asuntojen käyttöasteeseen voi olla merkittävä. Mahdollisen tulevan soteuudistuksen vaikutus erityisasumisyksikköjen vuokrasopimuksien arvonlisäverovelvollisuuteen ei ole tiedossa.

8.5. Lohjan Liikuntakeskus Oy

Lohjan Liikuntakeskus Oy:n liikevaihto vuonna 2020 oli 1 018 186 euroa, laskua edelliseen vuoteen 38,0 %. Liikevaihdon lasku aiheutui koronapandemian aiheuttamasta liikuntapaikkojen totaalisulusta sekä aukioloaikoinakin vallinneesta tartuntapelon tai käyttörajoitusten aiheuttamasta asiakaskadosta.

Lohjan Liikuntakeskus Oy:n toimintakulut vuonna 2020 olivat 5 429 744 €, toimintakulut laskivat 5,2 % edellisestä vuodesta.

Lohjan Liikuntakeskus Oy:n henkilöstökulut vuonna 2020 olivat 1 726 773 €, laskua edelliseen vuoteen oli 83 957 €. Lasku johtui pääasiassa toukokuun aikana toteutetuista lomautuksista ja koronasulkujen aiheuttamasta tilapäistyövoiman käytönlaskusta.

Koronapandemian mukanaan tuomilla hygieniavaatimuksilla näytti olevan selkeä positiivinen vaikutus sairauspoissaolojen määrään. Kausiflunssakierteet jäivät vuonna 2020 kokonaan väliin. Vuonna 2020 sairauspäivien määrä oli 456:en, 7,73 / hlö (v. 2019: 965 päivää, 16,08 / hlö).

Lohjan Liikuntakeskuksen osalta suurimpana taloudellisena riskinä on koronapandemiatilanteen aiheuttama epävarmuus. Käyttörajoitusten tulevaisuudesta ei ole tietoa. Erityisesti tämä epävarmuus näkyy Neidonkeitaan kohdalla. Taloudellisena riskinä Liikuntakeskus näkee myös sen, että tuleeko kaupungin myöntämä konserniavustuksen suuruus vastaamaan Liikuntakeskukselta vaadittua palvelutasoa.

Vanhenevan liikuntainfran korjausvelan kasvu yhdistettynä liikuntapaikkojen kunnossapidon henkilöstöressurssien riittämättömyyteen muodostaa iso operatiivisen riskin LLK:n toiminnalle. Toisen operatiivisen riskin aiheuttavat päällekkäiset ja toimimattomat tietojärjestelmät. Ne johtavat tehoon prosesseihin ja tiedonkulun ongelmiin. Ilmastonmuutos yhdessä liikuntakulttuurin muutoksen kanssa luovat Liikuntakeskukselle strategisen riskin.

Erilaiset maineriskit ovat myös merkittäviä strategisia riskejä Liikuntakeskukselle.

8.6. Lohjan Liikuntahallit Oy

Vuonna 2020 Lohjan Liikuntahallit Oy:n liikevaihto oli 401 910 euroa, kasvua edelliseen vuoteen 0,8 %. Tilikauden voitoksi muodostui 110 398 euroa, kasvua edelliseen 58,4%.

Lohjan kaupunki eteni vuoden 2020 aikana Lohjan Liikuntahallit Oy:n osakkeiden lunastusprosessissaan. 31.12.2020 Lohjan kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 99,55 %.

Käyttäjämäärät laskivat kaikkien tilojen osalta johtuen koronapandemian aiheuttamista sulista. Koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan takia kaikki Lohjan Liikuntahallit Oy:n tilat suljettiin 17.3.2020 alkaen. Tilat päästiin avaamaan uudelleen 1.6.2020. Koronatilanteen heikennyttyä tilat jouduttiin sulkemaan jälleen 30.11.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriö päätti 23.11.2020 tekemässään päätöksessään sisällyttää Tennarin peruskorjauksen ja laajennuksen liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitusuunnitelmaan vuosille 2021–2024. OKM on varannut vuodelle 2022 Tennarin hankkeelle 750.000 €:n valtionavun.

Koronatilanne Lohjalla on edelleen heikentynyt alkuvuoden 2021 aikana. Tämä aiheuttaakin erittäin suuria epävarmuustekijöitä Lohjan Liikuntahallit oy:n tulevaisuudelle. Kiinteistössä ja koko alueella toimivat useat toimijat sekä päällekkäiset organisaatiot puolestaan aiheuttavat selkeän operatiivisen riskin yhtiölle. Tennarin peruskorjauksen ja laajennuksen taustalla vallitseva poliittisen päätöksenteon epävarmuustekijät muodostavat yhtiölle sekä strategisen että taloudellisen riskin.

9. Johtopäätökset tilikaudesta 2020

Yhteenvedona vuodesta 2020 toteamme, että Lohjan kaupunkia on hoidettu Kuntalain mukaisesti. Viime vuonna Lohjan kaupungille talous, hallinto ja toiminnot olivat haasteellisia.

Talous saatiin katettua ns. valtion antamalla 13,6 M€:n korona avustuksella. Lisälainaa otettiin n. 2 M€. Lainakanta on nyt 3 887 €/asukas. Toteamme, että ilman korona-avustusta kaupungin tulos olisi ollut -0,9 M€.

Aloitettu hallinnon uudistus jää päätettäväksi seuraavalle valtuustolle. Luottamushenkilöiden ja virkamiesten välillä esiintyi luottamuspulaa, joka johti ulkopuoliseen selvitykseen.

Tämän lisäksi suurimpia erimielisyyksiä aiheuttivat entisen Paloniemen kartanon alueen kehittäminen ja Lylyisten kartanon kauppa.

Toteamme, että tilintarkastaja on raportoinnissaan huomauttanut yleislaskutuksen saatavien seurannan ja maksusopimusten noudattamisen valvonnan riittämättömyydestä sekä laskutus- ja perintäprosessiin liittyvistä vastuista.

Toimintoja haittasi koronapandemia kaupungin kaikilla osa-alueilla. Sijaintiimme ja koko Suomeen verraten olemme selvinneet koronapandemiasta mielestämme erinomaisesti.

Tarkastuslautakunta puoltaa tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Lohjalla 3.6.2021

Paul Paakkalén

Pirjo Siögren

Sirpa Makkonen

Erja Vaarala

Jukka Peippo